

NCE

Nota de Conjuntura
Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn Informe trimestral

Número 96
Juliol de 2017

Nota de Conjuntura Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn

Número 96. Juliol de 2017

ISSN: 2013-3480

© **Generalitat de Catalunya. Departament de Vicepresidència, i d'Economia i Hisenda**

Aquesta obra està subjecta a una llicència *Creative Commons* del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada.

Resum de la llicència:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

Llicència completa:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Edició

Direcció General d'Anàlisi Econòmica

Passeig de Gràcia, 19

08007 Barcelona

<http://economia.gencat.cat>

Redacció

Direcció General d'Anàlisi Econòmica,

amb la col·laboració de la Direcció General de Pressupostos i la Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor

Data de tancament: 27 de juliol de 2017

Disseny gràfic

Enric Jardí

Índex de continguts

Els trets més destacats	4
1. L'entorn de l'economia catalana	5
2. El producte interior brut	14
3. El comerç exterior	23
4. El mercat de treball	29
5. L'evolució dels preus i dels salaris	35
5.1. L'evolució dels preus	35
5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals	41
6. El sector financer	45
7. El sector públic	55
8. Recull d'indicadors	63
Requadre: Política i economia el 2016 Xavier Cuadras	66

Els trets més destacats

- Es revisa a l'alça el creixement del comerç mundial i les previsions econòmiques de la zona euro i de l'economia espanyola.
- L'economia catalana accelera el seu creixement en el segon trimestre fins a una variació intertrimestral de l'1 %.
- Els cinc primers mesos de l'any, les exportacions de béns augmenten un 10,4 % el turisme estranger un 10,5 % i la seva despesa turística un 13,6 %.
- L'afiliació a la Seguretat Social augmenta a un ritme del 4 % el segon trimestre i acumula gairebé tres anys i mig de creixement. La taxa d'atur baixa fins al 13,2 % el segon trimestre.
- La inflació es modera fins a l'1,7 % el juny, després de l'impacte del preu del petroli els mesos anteriors, però la inflació subjacent repunta lleugerament.
- Els costos laborals disminueixen un 1,2 % el primer trimestre d'enguany, després de caure un 0,2 % durant el 2016.
- Els flux de nou crèdit augmenta i continua el desendeutament del sector privat gràcies a les millores econòmiques i financeres.
- L'IBEX-35 acumula guanys de l'11,7 % els sis primers mesos de l'any.
- La recaptació tributària de la Generalitat augmenta un 10,8 % la primera part de l'any, i la de l'Agència Estatal d'Administració Tributària a Catalunya un 5,7 %.

1.

L'entorn de l'economia catalana

L'FMI manté les previsions d'acceleració de l'economia mundial per al 2017 (3,5 %)

Les previsions de juliol de l'FMI mantenen inalterades les estimacions del creixement mundial (3,5 % per al 2017 i 3,6 % per al 2018) del seu anterior informe d'abril, que se situen per sobre del creixement del 2015 i 2016. Tampoc no han canviat les previsions de creixement de les economies avançades per al 2017 (del 2,0 %), si bé s'han reduït una

Previsions de creixement econòmic (% de variació interanual del PIB)

	Projeccions			Diferència amb les projeccions d'abril	
	2016	2017	2018	2017	2018
Economia mundial	3,2	3,5	3,6	0,0	0,0
Economies avançades	1,7	2,0	1,9	0,0	-0,1
Estats Units	1,6	2,1	2,1	-0,2	-0,4
Japó	1,0	1,3	0,6	0,1	0,0
Regne Unit	1,8	1,7	1,5	-0,3	0,0
Zona euro	1,8	1,9	1,7	0,2	0,1
Alemanya	1,8	1,8	1,6	0,2	0,1
França	1,2	1,5	1,7	0,1	0,1
Itàlia	0,9	1,3	1,0	0,5	0,2
Espanya	3,2	3,1	2,4	0,5	0,3
Economies emergents i en desenvolupament	4,3	4,6	4,8	0,1	0,0
Xina	6,7	6,7	6,4	0,1	0,2
Índia	7,1	7,2	7,7	0,0	0,0
Rússia	-0,2	1,4	1,4	0,0	0,0
Amèrica llatina i Carib	-1,0	1,0	1,9	-0,1	-0,1
Brasil	-3,6	0,3	1,3	0,1	-0,4
Àfrica subsahariana	1,3	2,7	3,5	0,1	0,0
Orient Mitjà, nord d'Àfrica i Pakistan	5,0	2,6	3,3	0,0	-0,1
Comerç mundial	2,3	4,0	3,9	0,2	0,0

Font: World Economic Outlook, FMI (juliol de 2017).

dècima les del 2018 (fins a l'1,9 %); al seu torn, a les economies emergents i en desenvolupament l'FMI incrementa una dècima el creixement d'enguany (4,6 %) i manté el 4,8 % per al 2018.

Les previsions d'abril de l'FMI ja pronosticaven un fort increment del comerç mundial, per sobre del creixement del PIB, i ara en les noves projeccions ha revisat a l'alça aquest pronòstic (fins al 4,0 % interanual), gràcies a la voluntat expressada per la Xina d'impulsar el comerç i a la falta de concreció d'alguns dels anuncis proteccionistes realitzats pels EUA.

Tot i les millores en les previsions de creixement, es mantenen diversos riscos geopolítics amb implicacions econòmiques. Entre ells, l'FMI resalta els derivats d'actuacions comercials proteccionistes, que de moment s'anuncien però que les previsions actuals no contemplen. En un terreny més específic, queden a l'aire els efectes incerts que pot tenir el Brexit, més enllà del previstos en les projeccions, i com aspecte més genèric, que afecta a la majoria de països occidentals, l'envelliment de la població i el seu impacte sobre el creixement econòmic potencial. D'altra banda, indica que els canvis tecnològics encapçalats per la creixent robotització generen optimisme i preocupació a parts iguals.

El creixement de les economies avançades augmentarà el 2017 fins al 2,0 % i es revisa a l'alça el creixement de les economies emergents i en desenvolupament fins al 4,6 %

La previsió de creixement del PIB de l'FMI per a les economies avançades es manté sense canvis el 2017 (2,0 %), tres dècimes per sobre del creixement del 2016. El creixement del 2018 tot i que es revisa una dècima a la baixa (fins a l'1,9 %) continua estant per sobre del 2016. Per països, hi ha certes divergències, ja que milloren les previsions de la zona euro, el Japó i Canadà, al mateix temps que empitjoren els càlculs per als EUA i el Regne Unit.

Les economies emergents i en desenvolupament s'espera que mantinguin un ritme de creixement elevat i, de fet, l'FMI revisa una dècima a l'alça les seves previsions per al 2017 (4,6 %) i manté les del 2018 (4,8 %). Aquesta relativa millora s'explica principalment pel bon comportament de la Xina i les economies emergents i en desenvolupament europees.

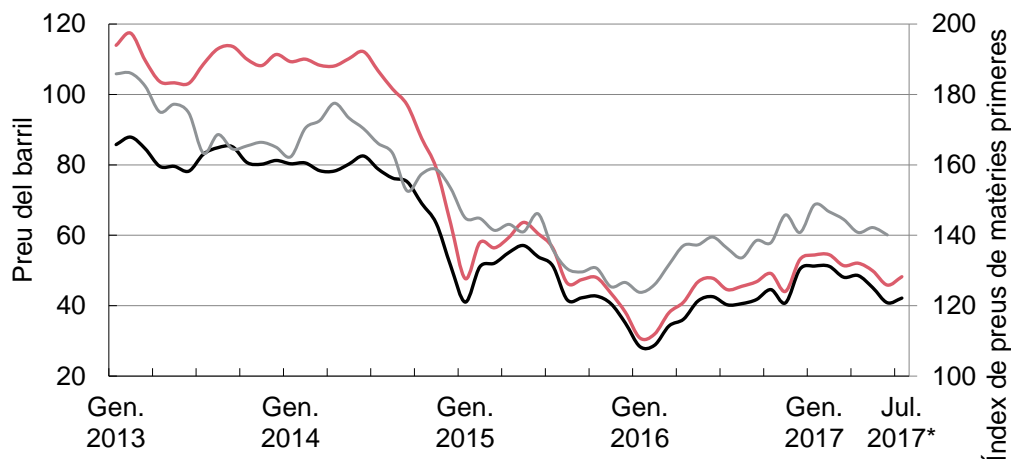
El preu del petroli s'estabilitza després de mesos de recuperació

Durant el 2016 i el primer trimestre de 2017 el preu del petroli es va orientar a l'alça després de la forta caiguda del període 2014-15, però el

segon trimestre d'enguany aquesta tendència s'ha frenat. Darrera d'aquest augment de preus cal situar l'acord de reducció de la producció de petroli per part dels països de l'OPEP i d'altres països productors durant el 2016. Aquest acord continua vigent, si bé alguns dels països signants han canviat recentment d'estratègia. Però arran del creixement de preus provocat per la limitació de l'oferta, altres productors, principalment els EUA, han incrementat la seva producció i, en paral·lel han sortit al mercat les reserves acumulades durant el període de relativa baixa demanda, frenant d'aquesta manera una espiral d'augment dels preus del petroli.

Pel que fa a les altres matèries primeres, l'evolució ha estat molt similar a la del petroli. El segon trimestre d'enguany l'índex de preus es situa per sota dels dos trimestres anteriors, però per sobre de fa un any degut a l'increment viscut el segon semestre de 2016.

Evolució del preu del barril de petroli Brent i del preu de les matèries primeres

- Preu del petroli en dòlars americans (\$) (eix esquerra)
- Preu del petroli en euros (€) (eix esquerra)
- Índex de preus de matèries primeres no energètiques (\$) (eix dret)

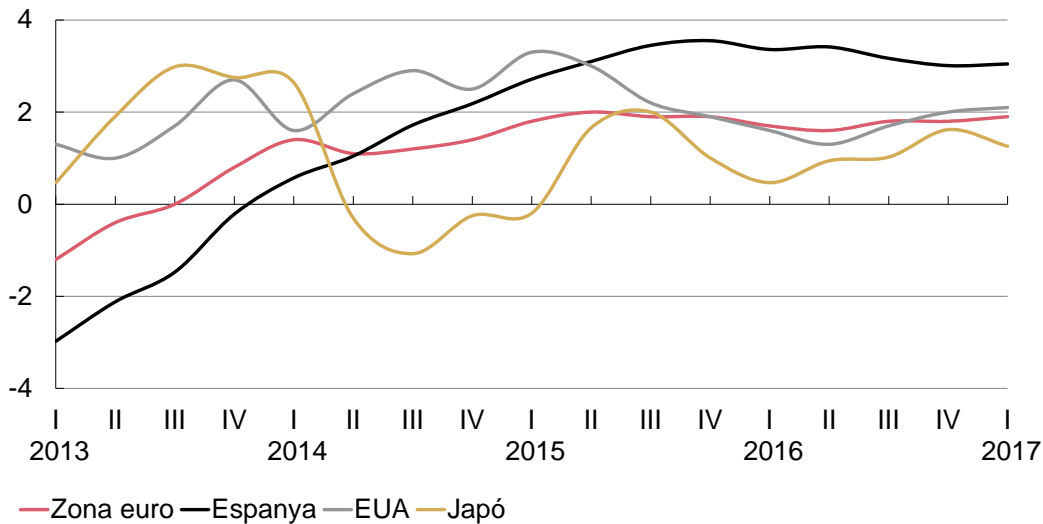
*La darrera dada correspon al preu mitjà de l'1 al 20 de juliol de 2017.
Font: Banc d'Espanya i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

L'FMI revisa a la baixa les previsions de creixement del PIB dels EUA fins al 2,1 % tant per al 2017 com per al 2018

El PIB dels EUA, d'acord amb les estimacions de l'FMI, seguirà creixent per sobre del conjunt d'economies avançades, amb increments del 2,1 % tant el 2017 com el 2018. Aquests augments, però, suposen una revisió a la baixa de dues dècimes el 2017 i de quatre dècimes el 2018 en relació als càlculs realitzats a l'abril. Aquesta correcció respon al fet que els anuncis de política expansiva a càrrec del govern nord-americà no s'estan concretant i, per tant, els incentius previstos no s'han produït. Al mateix temps, la Reserva Federal segueix la normalització dels tipus de referència.

Tot i aquesta revisió a la baixa, els EUA creixen per sobre de la zona europea i el conjunt d'economies avançades; i el que és més significatiu, la seva economia està en situació de plena ocupació (taxa d'atur del 4,4 % el juny d'enguany); d'altra banda, els indicadors d'activitat més recents són millors que els de principis de 2017, de manera que globalment la situació econòmica de la primera potència mundial és positiva.

Creixement interanual del PIB (%)

Font: Eurostat, INE, Bureau of Economic Analysis i Cabinet

El Japó millora les previsions per al 2017, fins a l'1,3 %

Els estímuls sobre l'economia nipona han permès que el creixement es mantingui en positiu tot i que amb unes taxes menors que la gran majoria d'economies avançades. D'aquesta manera, el creixement esperat el 2017 millora una dècima respecte les previsions d'abril, i se situa en l'1,3 %, lleugerament per sobre del 2015 i 2016. Cal dir, però, que aquestes taxes s'espera que es tornin a moderar de cara al 2018, amb un creixement del PIB esperat del 0,6 %. En qualsevol cas, es tracta d'una economia amb una taxa d'atur del 3,1 %, entre altres indicadors econòmics estructuralment positius.

La Xina frena la moderació del creixement del PIB i l'Índia continua amb creixements molt elevats

L'economia xinesa ha mantingut durant anys unes taxes de creixement de les més altes del món, però darrerament aquest ritme s'ha anat moderant pausadament. Les previsions per al 2017 preveien la continuïtat d'aquesta moderació però gràcies al bon comportament el primer trimestre de diversos indicadors econòmics, l'FMI ha revisat a

l'alça el creixement del PIB d'enguany per situar-lo al mateix nivell que el 2016 (6,7 %). Aquesta millora té un impacte positiu sobre la regió asiàtica, que també ha millorat les seves previsions. Tot i això, diversos analistes alerten que el manteniment dels ritmes de creixement s'està sostenint per polítiques fiscals expansives que precisen d'endeutament i això pot ser un fre al creixement a més llarg termini. En qualsevol cas, les previsions de la Xina per al 2018, són importants (6,4 %), però inferiors a les del 2017.

L'FMI manté sense canvis les previsions per a l'Índia, que seguirà amb el creixement del PIB més elevat entre els països analitzats (7,2 % el 2017 i 7,7 % el 2018). Aquests ritmes de creixement suposen una acceleració respecte el 2016, després que la necessitat de controlar la circulació d'efectiu frenés un ritme de creixement econòmic molt destacable.

A la resta d'economies emergents i en desenvolupament s'esperen creixements menors però positius

Per a l'Amèrica llatina i el Carib, l'FMI redueix una dècima el creixement previst per al 2017 (1,0 %) i el 2018 (1,9 %), tot i que globalment els riscos polítics han anat a la baixa perquè la relativament reduïda recuperació dels preus de les matèries primeres segueix condicionant les economies exportadores. En qualsevol cas, l'evolució no és homogènia entre països ja que, de fet, les principals economies de la regió milloren les previsions del PIB per al 2017, fins al 0,3 % en el cas de Brasil, tot i les incerteses polítiques, i fins a l'1,9 % en el cas de Mèxic gràcies a la reducció de les friccions amb els EUA.

Rússia no presenta canvis respecte les previsions de l'FMI d'abril i el seu PIB creixerà l'1,4 % enguany i el 2018. L'augment dels preus energètics ha permès recuperar el signe positiu en una economia molt afeblida entre els anys 2015 i 2016. A l'Orient Mitjà, nord d'Àfrica i Pakistan les previsions per enguany (2,6 %) i per al 2018 (3,3 %), es continuen mantenint per sota del 2016. Finalment, pel que fa a les economies emergents i en desenvolupament, cal destacar les europees, per a les què l'FMI revisa a l'alça les previsions de creixement del PIB del 2017 en cinc dècimes, fins al 3,5 %.

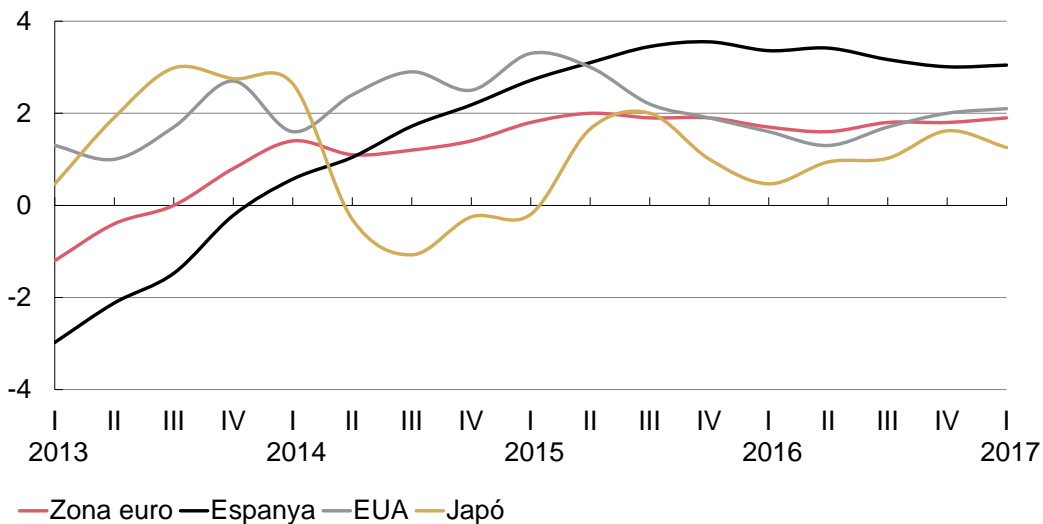
Es revisa a l'alça el creixement econòmic de la zona euro

Les previsions de la zona euro també han millorat: en dues dècimes el 2017 i una dècima el 2018 gràcies al bon comportament de les seves principals economies a finals del 2016 i principis del 2017. D'aquesta manera, el creixement esperat enguany se situa en l'1,9 %. La millora

de l'economia en la zona s'ha anat generalitzant i es concreta sobretot en un major creixement de la demanda interna. Es preveu que el PIB creixi l'1,8 % a Alemanya (dues dècimes més que a l'abril), l'1,5 % a França (millora d'una dècima), l'1,3 % a Itàlia (mantenint-se per sota del conjunt de la regió però millorant cinc dècimes respecte a l'abril) i el 3,1 % a Espanya (també millorant mig punt respecte les darreres previsions). Tot i les bones perspectives de l'economia europea, alguns indicadors d'activitat mostren una certa moderació a l'equador del 2017. Caldrà veure en quina mesura aquesta tendència té continuïtat. En qualsevol cas, les previsions en vistes al 2018 (1,7 %) són més moderades que les d'enguany.

Durant el primer semestre de 2017, l'euro s'ha apreciat enfront el dòlar (i altres monedes) i això té efectes rellevants sobre les transaccions valorades en dòlars. D'aquesta manera, la zona euro pot tenir majors dificultats per exportar als EUA però per contra, les importacions de productes com el petroli, normalment cotitzades en dòlars, s'abarateixen relativament en euros.

Creixement interanual del PIB (%)

Font: Eurostat, INE, Bureau of Economic Analysis i Cabinet

Fora de la zona euro però en l'àmbit europeu, cal destacar la revisió a la baixa del Regne Unit (1,5 % de creixement) en un context marcat per una dinàmica econòmica feble que palesa l'impacte de les incerteses obertes pel Brexit.

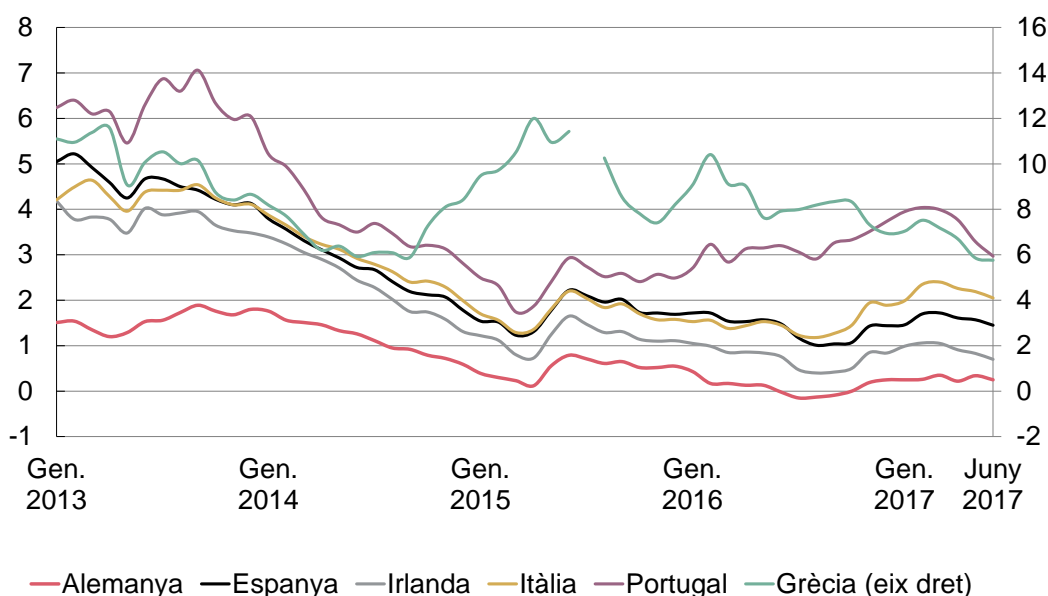
Es mantenen les diferències entre les polítiques monetàries del Banc Central Europeu i la Reserva Federal dels EUA

El repunt de la inflació i les millores econòmiques a la zona euro han incidit en el debat sobre si el Banc Central Europeu havia d'iniciar un

canvi de tendència en la política monetària acomodaticia però no s'han produït, de moment, canvis en termes de tipus d'interès ni sobre els volums de compra d'actius. De fet, el BCE ha ratificat recentment la predisposició a no incorporar canvis a curt termini, i en qualsevol cas fins que no es donin les condicions adequades. Per la seva banda, la Reserva Federal ha estat fidel als anuncis realitzats fins ara i ha seguit amb la normalització dels tipus d'interès de referència, situant-los el juny en la forquilla d'1-1,25 %, i es preveu que la Fed continuï els propers mesos el pausat increment de tipus.

En els primers mesos de l'any, les incerteses derivades del clima polític en diversos països de la zona euro i els missatges que han anat arribant per part del BCE sobre el fet que s'estigui aproximant el moment de retirar els estímuls monetaris van fer pujar la rendibilitat del deute, si bé posteriorment aquesta pujada s'ha redreçat, fet al que han contribuït, d'una banda, els resultats electorals a França i, d'una altra, la millora en les perspectives econòmiques i la contenció dels dèficits públics a la majoria d'economies.

Evolució del rendiment del deute públic a 10 anys (%)

Nota: el BCE no ha publicat la dada de Grècia corresponent al juliol de 2015, mes durant el qual s'estava negociant el tercer programa d'ajuda financera d'aquest país.
Font: BCE.

Milloren les previsions de creixement de l'economia espanyola per al 2017

El PIB espanyol va créixer un 3,2 % els anys 2015 i 2016, i els organismes nacionals i internacionals pronosticaven una clara moderació en aquest ritme de creixement per al 2017. En els darrers mesos, però, hi ha hagut diverses revisions a l'alça d'aquestes

previsions davant el bon comportament de diversos indicadors econòmics, amb un increment intertrimestral del PIB en el primer trimestre del 0,8 %, i unes perspectives encara més elevades per al segon. D'aquesta manera, el Govern estatal ha incrementat en 3 dècimes el creixement econòmic previst per enguany (des del 2,7 % de les previsions d'abril fins al 3,0 % de les de juliol) i l'FMI ha millorat les previsions del PIB en 5 dècimes (des del 2,6 % d'abril fins al 3,1 % de juliol).

El Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat preveu per enguany una desacceleració del consum privat, però un millor comportament de la inversió que el 2016. També augmenten substancialment les previsions de creixement de les exportacions, però la contribució de la demanda externa es manté inalterada degut a un increment equivalent de les importacions. La resta de components de la demanda del PIB es mantenen sense canvis importants.

Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

(% de variació anual, excepte si s'indica el contrari)

	2016	Projeccions	
		2017	2018
PIB	3,2	3,0	2,6
Demanda interna ¹	2,8	2,5	2,2
Despesa del consum final privat ²	3,2	2,6	2,4
Despesa del consum de les administracions públiques	0,8	0,8	0,7
Formació bruta de capital fix	3,1	3,9	4,0
Demanda externa ¹	0,5	0,5	0,4
Exportació de béns i serveis	4,4	6,5	5,4
Importació de béns i serveis	3,3	5,4	4,7
Capacitat (+) o necessitat (-) de finançament respecte a la resta del món (% del PIB)	2,0	1,7	1,6
Deflactor del consum privat	-0,2	1,5	1,6
Ocupació laboral ³	2,9	2,8	2,6
Taxa d'atur (% de la població activa)	19,6	17,4	15,4

¹ Contribució al creixement del PIB.

² Inclou llars i institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

³ En termes equivalents a temps complet.

Font: Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat (juliol de 2017).

Pel que fa a les previsions i valoracions de l'FMI sobre l'economia espanyola, el creixement del PIB serà del 3,1 % el 2017 gràcies a un creixement basat en el consum, la inversió i les exportacions. La demanda interna s'ha vist afavorida per una creació continuada d'ocupació i un millor accés al crèdit després de les ajudes al sistema financer, les polítiques expansives del BCE i un menor endeutament

privat, elements que haurien de tenir continuïtat. A més, la destrucció d'empreses observada durant la crisi va afectar principalment les que tenien una menor productivitat mitjana, de manera que el teixit empresarial restant és més solvent i això afavoreix la competitivitat de l'economia.

Tot i aquest anàlisi clarament optimista, l'FMI no obvia diversos riscos i incerteses de l'economia espanyola: un deute públic molt elevat, que limita el marge fiscal i un dèficit que persisteix malgrat el fort creixement econòmic degut a una baixa recaptació impositiva, i amb dificultats per fer més ajustos en la despesa. D'altra banda, tot i la millora en les dades quantitatives del mercat de treball, la temporalitat de l'ocupació està augmentant. Això té efectes negatius sobre una productivitat del treball, que es manté per sota de la majoria d'economies avançades. A més, a llarg termini es mantenen reptes especialment rellevants com l'envelliment de la població i les dificultats per fer front a les despeses lligades a les pensions de jubilació davant unes cotitzacions que no estan millorant amb la recuperació del mercat de treball degut a les baixes cotitzacions de bona part de l'ocupació creada, amb baixos salaris i cotitzacions bonificades.

En la mateixa línia que el Ministeri i l'FMI, organismes com el BBVA (3,3 % el 2017 i 2,8 % el 2018), Funcas (3,2 % el 2017 i 2,8 % el 2018) i el Banc d'Espanya (3,1 % el 2017 i 2,5 % el 2018) també han revisat a l'alça les seves previsions de creixement del PIB de l'economia espanyola a la vista dels darrers indicadors econòmics i les bones perspectives globals.

2.

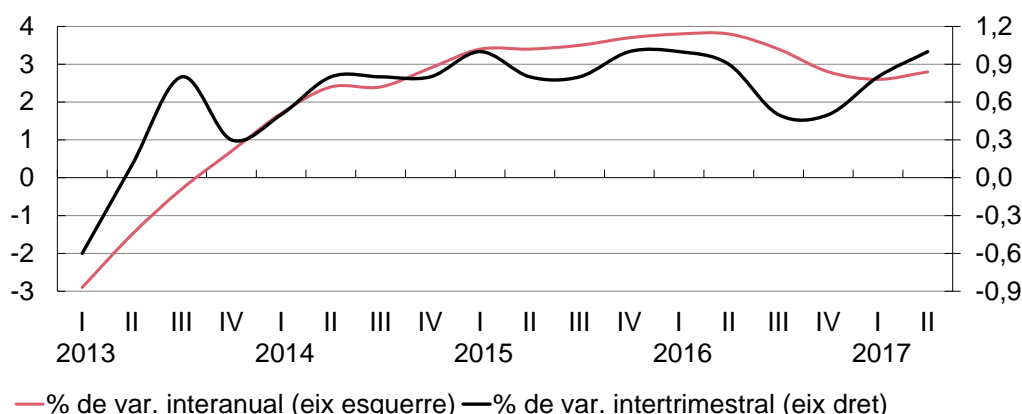
El producte interior brut

El segon trimestre de l'any el PIB segueix guanyant força amb un creixement intertrimestral de l'1,0 %

Després del repunt en el ritme de creixement observat el primer trimestre d'enguany, l'avanç trimestral del PIB que elaboren conjuntament l'Idescat i el Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda, mostra que en el segon trimestre de l'any l'economia catalana es torna a accelerar, amb un creixement intertrimestral de l'1,0 % i un creixement interanual del 2,8% (totes dues taxes són dues dècimes superiors al primer trimestre).

Aquesta evolució evidencia que la lleu desacceleració que va patir l'economia catalana la segona part de l'any 2016 va ser puntual, com mostra l'acceleració creixent del PIB durant els dos primers trimestres d'enguany. Això dibuixa unes millors perspectives econòmiques en el conjunt de l'any que podrien fins i tot superar les previsions actuals, fixades en un 2,9 %. Aquesta hipòtesi pren encara més força si es té en compte la revisió a l'alça del comerç mundial de l'FMI en les seves darreres previsions de juliol, que facilita el creixement de les exportacions catalanes, un dels pilars del creixement actual del PIB.

Evolució del PIB de Catalunya

Font: Idescat i Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

Les bones dades d'activitat econòmica han anat acompanyades d'una millora en el mercat de treball, on s'ha mantingut una creació neta de llocs del treball elevada, amb increments importants tant en el nombre de persones afiliades a la Seguretat Social com en les dades d'ocupació

de l'Enquesta de població activa. D'igual manera, els indicadors de clima i confiança empresarials recullen aquesta bonança generalitzada i milloren el segon trimestre, així com també ho fan les previsions de cara al tercer trimestre.

L'entorn macroeconòmic presenta, així mateix, unes millores perspectives, amb unes previsions a l'alça a la zona euro al mateix temps que continuen les condicions monetàries i creditícies favorables. D'altra banda, els temors sobre la continuïtat del creixement del preu del petroli s'han anat esvainent i els efectes negatius de l'enfortiment de la cotització de l'euro en la dinàmica exportadora poden quedar pal·liats per l'augment del comerç mundial. En general, doncs, el context actual afavoreix la continuïtat de la bona marxa de l'economia.

Producte interior brut de Catalunya

Dades amb els efectes estacionals i de calendari corregits (% de variació interanual)

	2016		2016				2017	
	Mitjana anual	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	1r trimestre ¹	2n trimestre ²	
Agricultura	10,1	8,2	11,2	11,8	9,2	4,8	1,4	
Indústria	4,0	4,0	4,1	4,2	3,9	3,0	2,8	
Construcció	3,2	1,8	2,7	3,3	5,0	6,0	6,9	
Serveis	3,1	3,6	3,6	3,0	2,3	2,2	2,5	
PIB pm	3,5	3,8	3,8	3,4	2,8	2,6	2,8	
PIB pm (% de variació intertrimestral)		1,0	0,9	0,5	0,5	0,8	1,0	

¹ Dades de la comptabilitat trimestral revisades per l'Idescat

² Dades d'avanç.

Font: Idescat i Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda

El VAB del sector industrial creix un 2,8 % interanual el segon trimestre

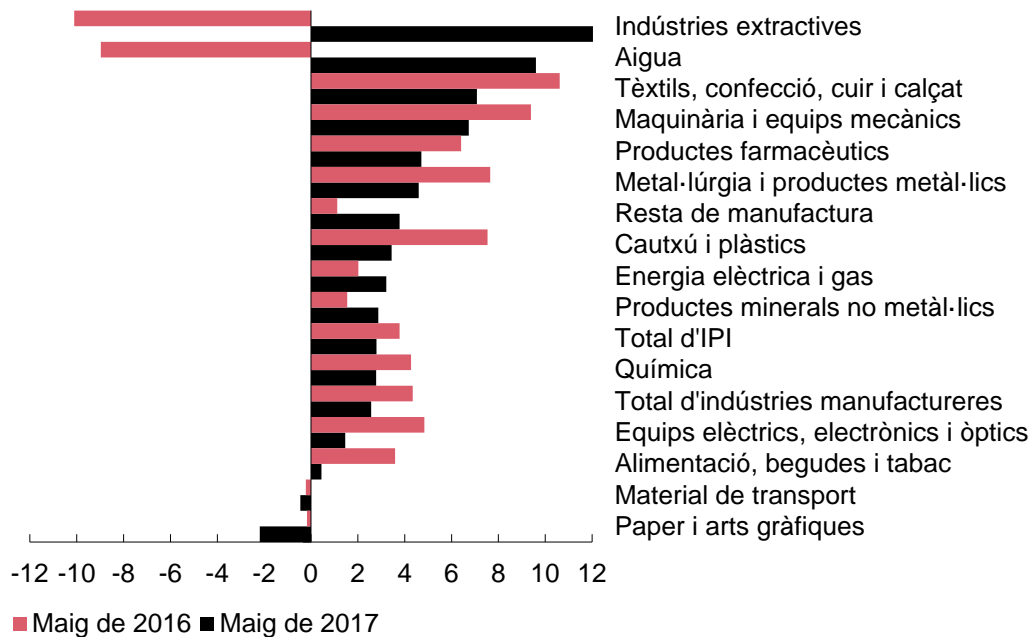
El sector industrial acumula creixement continuats des de principis del 2014 que li han permès millorar durant aquests anys el seu pes en l'economia catalana. El creixement del 2016 va arribar al 4 % i en els dos primers trimestres d'enguany continua sent important, però inferior (del 2,8 % el segon trimestre en termes interanuals). El sector s'ha vist impulsat per l'increment de les exportacions i de la demanda interna; en aquest sentit les bones perspectives econòmiques són extensibles també al sector industrial.

La producció industrial a Catalunya (en mitjana mòbil de dotze mesos fins al maig d'enguany) registra un creixement interanual en totes les branques industrials excepte en els casos del material de transport i del

paper i arts gràfiques. Les dues branques que presenten un major creixement són les indústries extractives i el subministrament d'aigua, i ho han fet després de la forta caiguda viscuda durant el segon semestre de 2015 i principis de 2016, de manera que en aquests casos es pot parlar d'un cert efecte rebot. Entre les branques manufactureres destaca el creixement del tèxtil i la confecció, la maquinària i equips mecànics i els productes farmacèutics.

Evolució de la producció industrial

Mitjana mòbil dels darrers 12 mesos (% de variació interanual)

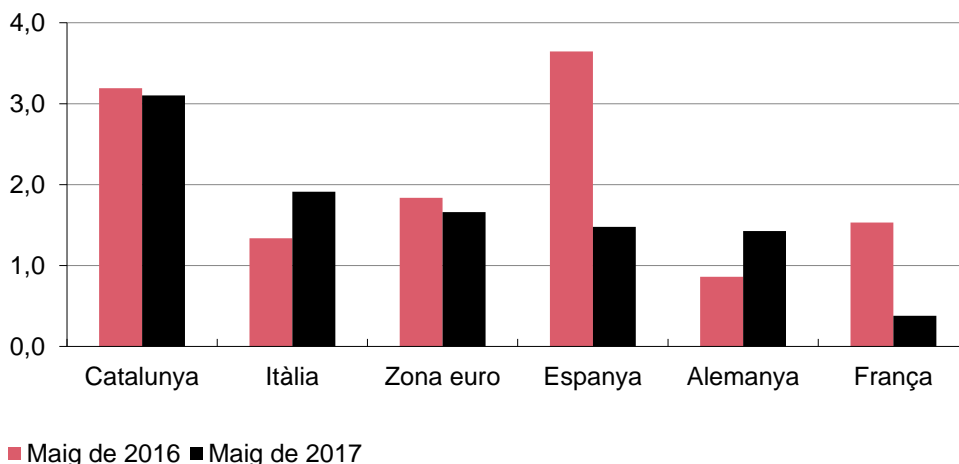

Font: Idescat i INE.

La producció industrial augmenta més a Catalunya que a la zona euro

Evolució de la producció industrial a la zona euro

(mitjana mòbil dels darrers 12 mesos, % de variació interanual)

Dades amb els efectes de calendari corregits.

Font: Idescat, INE i Eurostat.

La producció industrial catalana ha crescut gairebé el doble (en mitjana mòbil dels dotze darrers mesos fins al maig) que al conjunt de la zona euro, tal com ja va succeir durant el mateix període de l'any passat. De fet, Catalunya veu incrementada la producció de la seva indústria a unes taxes clarament superiors al ritme registrat a les principals economies de la zona euro durant els dos últims anys.

La construcció accelera de nou el seu creixement el segon trimestre, fins a un ritme del 6,9 %

El sector de la construcció manté una important recuperació i registra un creixement interanual del 6,9 % el segon trimestre d'enguany, nou dècimes més que el trimestre anterior i 1,9 punts percentuals més que l'últim trimestre del 2016. Cal recordar però que aquestes creixements relatius provenen d'uns nivells de producció molt baixos, després d'anys a la baixa. La millora de l'activitat també es reflecteix en un elevat ritme de creixement de l'ocupació d'un sector intensiu en treball com és el cas de la construcció. L'afiliació a la Seguretat Social el mes de juny d'enguany és un 5,9 % superior a la registrada un any enrere.

Projectes visats pels col·legis d'arquitectes tècnics

(nombre d'habitatges nous)

	Nombre	% de variació interanual
2006	125.506	15,0
2008	26.452	-68,8
2014	3.635	51,4
2015	5.423	49,2
2016	7.489	38,1
2017 (gener-abril)	-	47,4

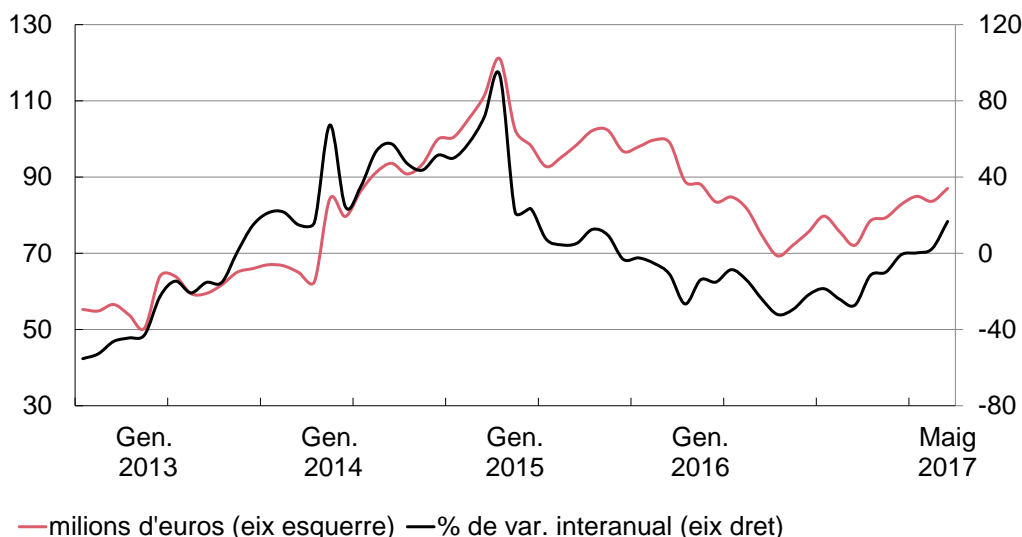
Font: Ministeri de Foment.

La recuperació de la construcció d'habitatges és la clau del canvi de tendència del sector. D'ençà del 2014 el nombre d'habitatges iniciats està creixent a bon ritme, cosa que s'ha produït en paral·lel a un increment de les operacions de compravendes i també dels preus: els preus de l'habitatge nou el primer trimestre d'enguany és un 22 % superior al de fa tres anys.

Pel que fa a l'obra civil, cal parlar d'una atonia, per bé que la recuperació recent de la licitació oficial avança una millora. L'increment de la licitació d'obra pública durant el segon trimestre de 2017 s'ha produït en el àmbit del conjunt d'administracions catalanes, atès que la de la licitació estatal s'ha continuat reduint.

Evolució de la licitació oficial

(mitjana mòbil de 12 mesos)

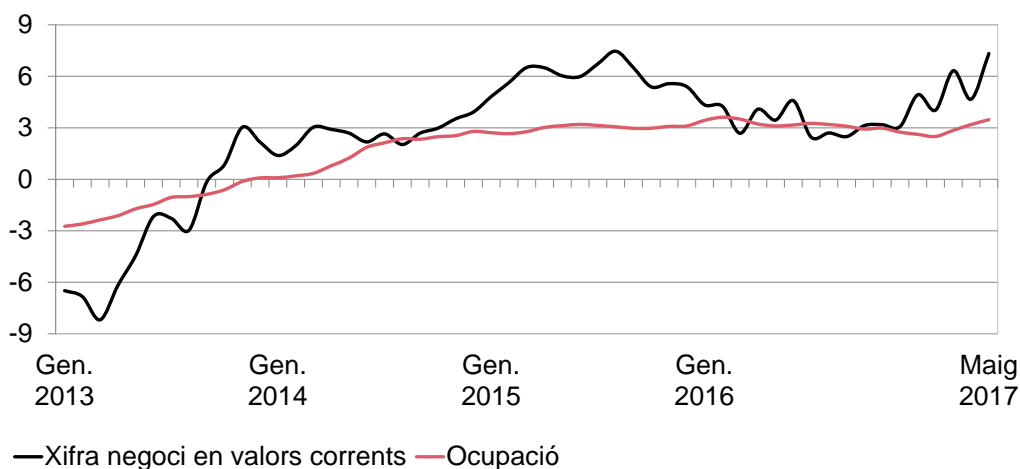

Font: Ministeri de Foment.

El sector de serveis creix un 2,5 % el segon trimestre

Indicadors d'activitat de mercat del sector de serveis

(variació interanual de la mitjana mòbil de tres mesos)

Font: INE.

El sector serveis va moderar el ritme de creixement del VAB entre el quart trimestre de 2016 i el primer de 2017 en termes interanuals, però les dades del segon trimestre indiquen un repunt de la creació de valor del sector, fins al 2,5 % de creixement. L'evolució del sector serveis és d'especial rellevància per l'elevat pes que té sobre el conjunt de l'economia.

Entre els indicadors del sector de serveis, destaca la mesura l'indicador d'activitat dels serveis (IAS) que prové de la recollida d'informació d'empreses de les diferents activitats de mercat del sector. La informació sobre l'evolució del volum de negoci va iniciar una certa

moderació a finals de 2015 però des del gener d'enguany, les taxes de creixement s'han tornat a accelerar. D'altra banda, la informació d'aquest indicador relativa a l'ocupació als serveis de mercat presenta un creixement constant del 3 % interanual des de mitjan 2015.

Les dades d'ocupació del conjunt del sector (que inclou la part d'activitats de mercat i de no-mercat) són encara més positives. Així els afiliats a la Seguretat Social en el sector de serveis augmenten el darrer mes de juny a un ritme del 4 % interanual.

El nombre de turistes estrangers que visiten Catalunya s'incrementa en els primers cinc mesos de l'any un 10,4 %

Durant els primers cinc mesos d'enguany, Catalunya ha rebut un 10,4% més de turistes estrangers que fa un any i la despesa s'ha incrementat un 15,9 %. Així doncs, l'atracció de turisme estranger ha presentat un creixement molt important i encara ho ha fet més la despesa (que augmenta un 2,8 % per turista i un 1,1% en la despesa diària). En comparació amb el conjunt de l'Estat, s'observa com el creixement quantitatiu és similar, mentre que l'increment de la despesa és superior a Catalunya. D'altra banda, les pernoctacions hoteleres dels turistes estrangers augmenten un 6,8 % a Catalunya gràcies a

Indicadors del sector turístic

(% de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Pernoctacions hoteleres (gener-juny)		
Turisme total	6,8	3,9
Turisme estatal	0,8	0,4
Turisme estranger	9,6	5,8
Turisme estranger (gener-maig)		
Nombre de turistes	10,5	11,6
Despesa turística total	13,6	14,7

Font: INE.

l'increment de les realitzades per turistes estrangers, que augmenten un 9,6 %, mentre que les pernoctacions del conjunt del turisme interior i de la resta de l'Estat pràcticament no varien.

Un creixement més equilibrat i amb bons indicadors d'inversió i exportacions els primers mesos del 2017

El creixement del PIB el 2016 va comptar amb contribucions positives per part de tots els components de la demanda i de l'oferta. Aquesta situació de creixement diversificat i més equilibrat és la que determina

també el creixement durant els primers mesos de 2017. Les taxes de variació interanuals, tant del PIB com en general dels diferents components de la demanda, han anat a la baixa en relació a les que hi havien en la primera meitat de l'any passat a causa de la desacceleració de l'economia en la segona meitat del 2016. La millora intertrimestral de l'economia el primer trimestre d'enguany no es fa palesa en l'evolució interanual corresponent, però sí que els resultats intertrimestrals de l'avanç del segon trimestre han millorat també la taxa interanual del PIB fins al 2,8 %. Tanmateix, no es disposarà de la distribució d'aquesta millora entre els diferents components de la demanda fins que l'Idescat no elabori la comptabilitat trimestral d'aquest segon trimestre.

Evolució del PIB de Catalunya

Dades amb els efectes estacionals i de calendari corregits (% de variació interanual)

	2016	2016			2017
	Mitjana anual	Segon trimestre	Tercer trimestre	Quart trimestre	Primer trimestre
PIB	3,5	3,8	3,4	2,8	2,6
Demanda interna	3,2	3,7	2,8	2,7	2,5
Despesa en consum de les llars	2,7	3,3	2,1	2,5	2,3
Despesa en consum de les administracions públiques ¹	2,7	2,8	2,2	1,4	0,8
Formació bruta de capital ²	5,2	5,7	5,2	4,4	4,7
Béns d'equipament i altres actius	4,5	5,0	4,5	3,5	4,7
Construcció	4,6	4,6	4,3	4,1	3,9
Saldo exterior ^{3, 4}	0,6	0,6	1,0	0,5	0,4
Saldo amb l'estranger ⁴	-0,3	-0,3	0,3	-0,3	1,2
Exportacions de béns i serveis	4,1	3,7	3,7	5,7	7,3
Importacions de béns i serveis	5,8	5,3	3,5	7,6	4,9

¹ Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

² Inclou la variació d'existències.

³ Inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya.

⁴ Aportació al creixement del PIB.

Font: Idescat.

La demanda interna va suposar la principal contribució al creixement del PIB el 2016 i també el primer trimestre d'enguany (amb 2,2 punts percentuals). El consum de les llars manté un creixement força estable el primer trimestre (2,3 %), però disminueix el creixement de la despesa de les administracions públiques (fins al 0,8 %), després de resultats més elevats els dos anys anteriors. Destaca la nova alça en el primer trimestre de la formació bruta de capital, en especial de béns d'equipament i altres actius, que creix un 4,7 % interanual, al mateix temps que la inversió en construcció manté un creixement interanual lleugerament inferior al del darrer trimestre del 2016.

El saldo exterior va tenir el 2016 una contribució positiva al creixement del PIB (de 0,6 pp). Durant el primer trimestre l'aportació exterior és comparativament una mica inferior (de 0,4 pp) i es concreta en una contribució de 1,2 pp de la demanda estranger, però amb una contribució negativa dels intercanvis amb la resta de l'Estat. Cal destacar el fort repunt de les exportacions de béns i serveis a l'estranger (del 7,3 % interanual).

Els indicadors disponibles del segon trimestre sobre el consum privat són en algun cas confuses. Així, l'evolució del comerç al detall mostra uns resultats poc acords amb la dinàmica econòmica, amb una reducció el primer trimestre, i una posició estable en el segon; això probablement es deu a factors estacionals i de calendari, i a canvis en les rebaixes comercials. Altres indicadors ofereixen senyals més positives, com ara l'indicador de confiança del consumidor que elabora la Comissió Europea que mostra una recuperació de la confiança a Espanya des del mes d'abril, després de patir una evolució negativa durant tot el 2016 i el primer trimestre de 2017. D'altra banda, són positius els resultats de les matriculacions de turismes, que creixen un 6,0 %, per bé que no ho fan amb tanta força com al primer trimestre. En qualsevol cas, la millora de l'ocupació és un bon reflex de l'augment de la renda de les llars i de la seva capacitat de compra.

Indicadors de demanda (% de variació interanual)

	Comerç al detall	Matriculacions	
		Turismes	Vehicles de càrrega
2016			
2n trimestre	4,3	15,5	13,7
3r trimestre	3,5	9,8	4,1
4t trimestre	1,3	4,6	2,5
2017			
1r trimestre	-1,4	12,5	16,5
2n trimestre	0,1	6,0	2,3

Font: INE i Direcció General de Trànsit.

Pel que fa a l'evolució de la inversió, els senyals dels indicadors disponibles són positius. La matriculació dels vehicles de càrrega mostra un creixement del 2,3 % al segon trimestre i les importacions de béns d'equipament evolucionen positivament els darrers mesos. D'altra banda, entre els factors que determinen l'evolució de la inversió, tant les facilitats de crèdit com el panorama econòmic són propicis a la continuïtat del creixement de la inversió. Pel que fa a la inversió en construcció, les dades positives sobre l'activitat del sector i el seu creixement, són reflex de l'evolució en el mateix sentit de la inversió.

En relació al comportament de la demanda exterior, com es comenta en el capítol tres d'aquesta publicació, durant els cinc primers mesos el creixement de les exportacions de béns s'ha reactivat. Les importacions també ho han fet en termes corrents per l'augment dels preus del petroli, si bé en termes constants l'evolució és més moderada. Caldrà esperar a disposar de les dades del mes de juny i de les estimacions que faci l'Idescat en la seva comptabilitat trimestral, per disposar del balanç i de l'aportació del component exterior.

3.

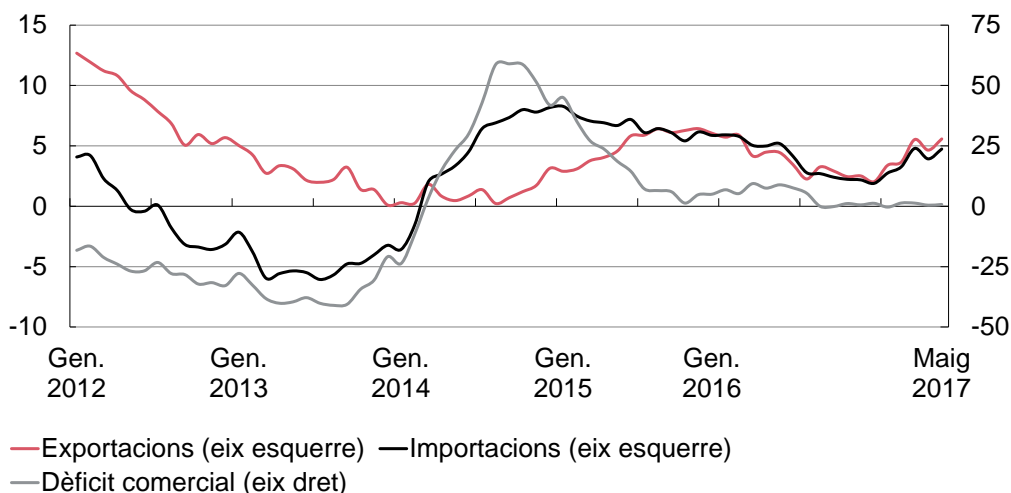
El comerç exterior

Les exportacions de béns s'acceleren el 2017 i augmenten un 10,4 % els cinc primers mesos de l'any

Les exportacions catalanes tornen a créixer amb força després d'un lleuger alentiment l'any 2016. Aquest comportament positiu de les exportacions catalanes se suma a l'experimentat els darrers anys, tot i la debilitat del comerç mundial que no ha afectat gaire la dinàmica comercial catalana: les exportacions catalanes del 2016 van ser un 57 % superiors a les del 2009 i un 33 % superiors a les del 2012. Aquest resultat té dues causes principals: els guanys de competitivitat derivats dels costos laborals relatius i els esforços realitzats per moltes empreses per diversificar mercats buscant noves oportunitats. En aquest sentit, la millora del comerç mundial prevista per enguany, sembla que està incentivant encara més les vendes catalanes a l'exterior.

Evolució del comerç de béns amb l'estranger

(mitjana mòbil de 12 mesos, % de variació interanual)

Nota: dades en valors corrents.

Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

L'acumulat de les exportacions de gener a maig d'enguany mostra un creixement interanual del 10,4 % en valors corrents. Al mateix temps, l'augment de les importacions en aquest mateix període se situa en un 10,2 %. Si es pren de referència l'evolució dels preus del comerç de l'economia espanyola (0,8 % en el cas de les exportacions i 6,9 % en el

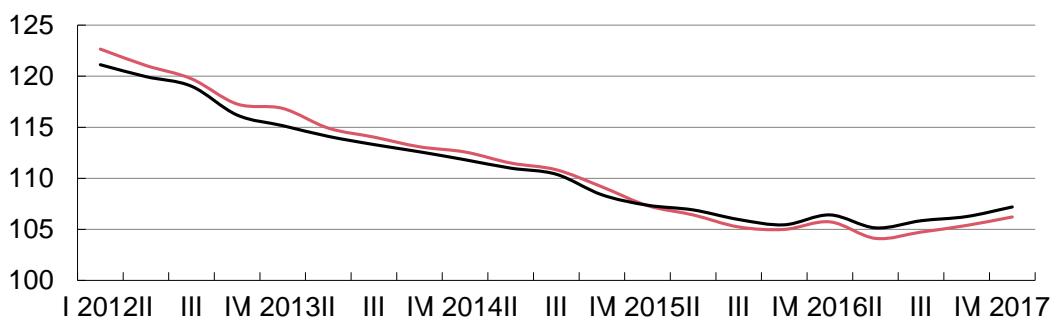
d'importacions), es pot fer una aproximació a la dinàmica dels fluxos comercials de Catalunya en termes de volum. Això permet veure que el creixement real de les exportacions acumulades fins al maig se situa al voltant d'un 11,2 %, i el de les importacions al voltant d'un 3,3 %.

La competitivitat de costos frena la seva millora i retorna a valors de 2015

La competitivitat (amb dades a nivell estatal i valorada en termes de costos laborals unitaris relatius de les manufactures i tipus de canvi) ha mantingut una tendència clarament favorable des de l'any 2012 tant respecte els països desenvolupats com envers la zona euro, i ha estat un dels factors que ha empès a l'alça el creixement de les exportacions. Durant el 2016 la millora de la competitivitat es va anar frenant perquè l'evolució a la baixa dels costos laborals relatius va anar també en aquesta línia. El 2017, les millores del mercat de treball i l'enfortiment de l'euro han suposat factors de debilitament de la competitivitat.

Índex de competitivitat segons costos laborals unitaris en manufactura i tipus de canvi

(dades de l'economia espanyola; índex 1999 = 100)

— Envers els països desenvolupats — Envers la zona euro

Nota: l'increment de l'índex indica pèrdua de competitivitat.

Font: Banc d'Espanya.

Les exportacions destinades als mercats fora de la UE són les que més augmenten

En els darrers anys, el principal motor de l'increment de les exportacions han estat els països de la UE. No obstant, en aquests cinc primers mesos, els mercats exteriors presenten un millor comportament. De tota manera, les exportacions comunitàries recuperen un creixement molt elevat (8,2 %), superant els registres de 2016.

Els països europeus que presenten millors variacions són Itàlia i Portugal (13,6 % i 8,5 %). En canvi, les exportacions al Regne Unit i a Alemanya han augmentat només moderadament (5,3 % i 2,0 %). Les exportacions als EUA són les que mostren un creixement més notable (38,2 %) després del dèbil creixement de l'any passat, tot i l'apreciació de l'euro enfront del dòlar. D'altra banda, destaca l'augment de les exportacions a la Xina (22,8 %).

Exportacions de béns per àrees i països

(valors corrents, % de variació interanual)

	2016	Gener-maig del 2017
Unió Europea	3,3	8,2
França	2,1	5,9
Alemanya	6,9	2,0
Itàlia	5,7	13,6
Portugal	-3,5	8,5
Regne Unit	-4,3	5,3
Resta d'Europa	5,1	10,1
Suïssa	5,8	4,2
Amèrica del Nord	1,5	40,1
EUA	0,4	38,2
Amèrica llatina	-7,8	5,7
Resta del món	-0,2	10,6
Japó	-3,1	8,3
Xina	9,0	22,8
Total	2,0	10,4

Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Totes les branques exportadores milloren durant els cinc primers mesos de l'any

La millora de les exportacions s'està produint de forma generalitzada, si bé a ritmes diferents. El principal sector exportador català, la indústria química, que suposa més d'una quarta part del total d'exportacions, ha augmentat les vendes a l'estranger un 8,2 % fins al mes de maig, mentre que el sector de l'automoció minora la marxa després d'acumular registres de rècord i augmenta un 7,0 %.

Tanmateix, el creixement relatiu més important en termes corrents es localitza en les exportacions de productes energètics (124,0 %), en la seva vessant de derivats del petroli, a causa de l'impacte de l'augment del preu del petroli. Cal destacar que cap de les agrupacions sectorials de l'estructura comercial ha mostrat una evolució negativa. En el cas de

les exportacions espanyoles, també s'observa una dinàmica molt positiva, amb un increment (10,9 %), tot i presentar menor equilibri sectorial que en el casa català.

Exportacions per sectors econòmics (gener-maig del 2017)

(valors corrents, % de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Alimentació	9,4	9,8
Productes energètics	124,0	74,4
Matèries primeres	29,5	35,5
Semimanufactures no químiques	10,3	10,8
Productes químics	8,2	8,8
Béns d'equipament	3,4	10,2
Automoció	7,0	0,9
Béns de consum durador	8,1	3,4
Manufactures de consum	8,6	9,6
Altres	4,9	-10,3
Total	10,4	10,9

Font: AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Les exportacions de més contingut tecnològic experimenten els creixements relatius més importants

Exportacions de productes industrials per nivell tecnològic

(valors corrents, % de variació interanual)

	2016	I trimestre 2017
Nivell tecnològic alt	8,9	20,9
productes farmacèutics	7,5	21,2
productes informàtics, electrònics i òptics	13,7	20,3
altres	-53,9	17,1
Nivell tecnològic mitjà alt	2,5	9,3
productes químics	-1,6	7,5
materials i equips elèctrics; maquinària i vehicles	4,8	10,4
altres	6,2	9,2
Nivell tecnològic mitjà baix	-1,4	33,5
cautxú i matèries plàstiques, productes minerals no metàl·lics i metal·lúrgia	-3,2	13,3
productes metàl·lics	6,4	5,8
altres	-4,6	216,8
Nivell tecnològic baix	2,1	9,8
productes alimentaris, tèxtils, cuir i calçat, fusta i paper	2,1	10,0
altres	2,4	8,0
Total de productes industrials	2,5	13,7

Font: Idescat, a partir de dades del Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Com ve succeint des del 2014, les exportacions de més contingut tecnològic creixen per damunt de la mitjana de productes industrials. En el darrer any 2016, les exportacions d'alt contingut tecnològic van créixer un 8,9 % i en el primer trimestre de 2017 ho fan en un 20,9 % interanual, superant les del conjunt de les exportacions industrials (13,7 %). Entre els seus components, els productes farmacèutics, que són els de més pes, augmenten les vendes un 21,2 % i el creixement dels equips informàtics, electrònics i òptics és del 20,3 %. Les exportacions de productes de nivell tecnològic mitjà alt augmenten un 9,3 %, mentre que les de tecnologia mitjana baixa retrocedeixen un 33,5 %, després d'haver mostrat registres negatius també el 2016. Al seu torn, els productes de baixa tecnologia augmenten les vendes un 9,8 %. Com a conseqüència d'aquests comportaments el pes de les exportacions d'alt contingut tecnològic guanya pes des del 2014, i el primer trimestre 2017 representa un 11,1% del total de les exportacions industrials.

Les importacions augmenten un 10,2 % fins al maig

Les importacions mostren fins al maig un creixement important, del 10,2 %, degut en part a l'alça del preu del petroli. L'aproximació realitzada a partir de l'evolució del preus de les importacions estatals mostra, com abans s'ha indicat, una evolució en termes constants molt més continguda (al voltant del 3,3 %).

Importacions per sectors econòmics (gener-maig del 2017)

(valors corrents, % de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Alimentació	0,8	8,8
Productes energètics	62,2	59,1
Matèries primeres	7,8	27,4
Semi-manufactures no químiques	15,1	19,4
Productes químics	6,3	3,5
Béns d'equipament	9,8	11,9
Automoció	2,1	2,1
Béns de consum durador	8,1	5,5
Manufactures de consum	7,7	4,8
Altres	-18,5	5,3
Total	10,2	13,3

Font: AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Les importacions de productes energètics han estat en valors corrents un 62,2 % superiors al 2016 i les de semi-manufactures no químiques un 15,1 %. Destaca també l'increment de les importacions de béns d'equipament (9,8 %), tot reflectint el dinamisme de la inversió

interior; al mateix temps que l'augment del consum de les llars explica l'augment que experimenten les importacions de béns de consum durador (d'un 8,1 %) i de manufactures de consum (d'un 7,7%). En canvi, les importacions del sector de l'automòbil, amb forts creixements els darrers anys, s'han moderat fins al 2,1 %, igual com ha passat amb la principal branca d'importació, la química, que creix un 6,3%.

Al conjunt d'Espanya les importacions totals fins al maig creixen fortament (13,3 %), amb un patró molt similar al català, amb l'augment del sector energètic (59,1%) al capdavant, així com altres sectors relacionats com el de matèries primeres i semi-manufactures.

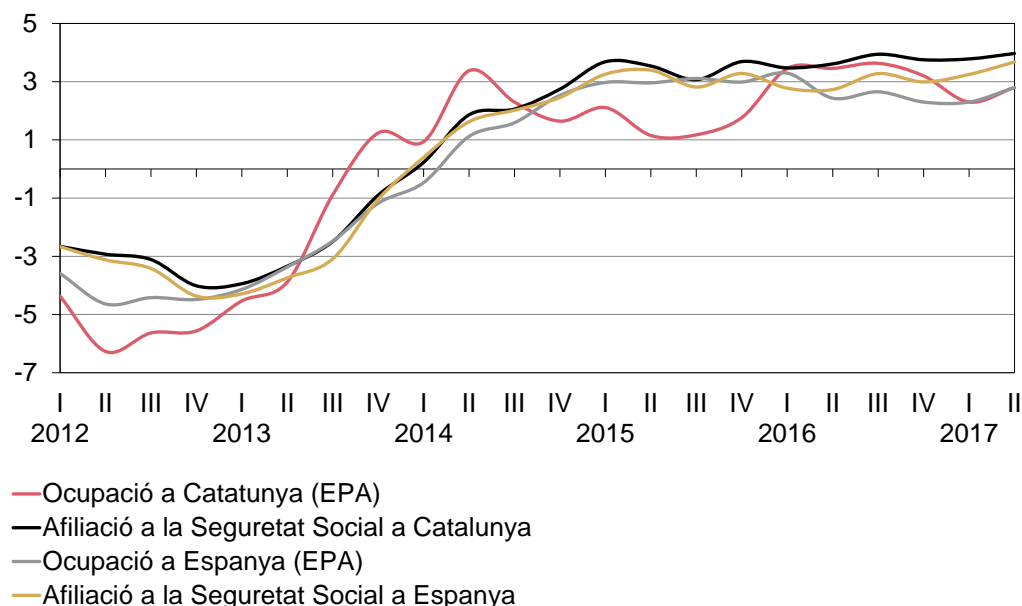
4.

Mercat de treball

El creixement del nombre d'afiliats a la Seguretat Social s'enlaira fins al 4 % interanual

La creació neta d'ocupació continua creixent a un ritme molt significatiu. L'afiliació a la Seguretat Social ja acumula gairebé tres anys i mig de creixement interanual positiu. En mitjana del segon trimestre d'enguany ha crescut un 4,0 % interanual, ritme lleugerament superior al del primer trimestre (3,8 %). L'increment relatiu del darrer mes de juny és del 3,9 % que, en valors absoluts, representa un augment net de 123.359 noves afiliacions en els últims dotze mesos. Segons l'enquesta de població activa l'ocupació ha augmentat el segon trimestre un 2,8 % interanual, és a dir 5 dècimes més que en el trimestre anterior. Per tant, el senyal que ofereixen les dues fons és positiu, però segons el registre d'afiliats a la Seguretat Social la creació d'ocupació és més intensa i estable.

Dinàmica de l'ocupació (% de variació interanual)

Font: Idescat, INE i Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

A Espanya l'afiliació presenta també una evolució molt favorable positiva (creix un 3,7 % interanual), però menys que a Catalunya

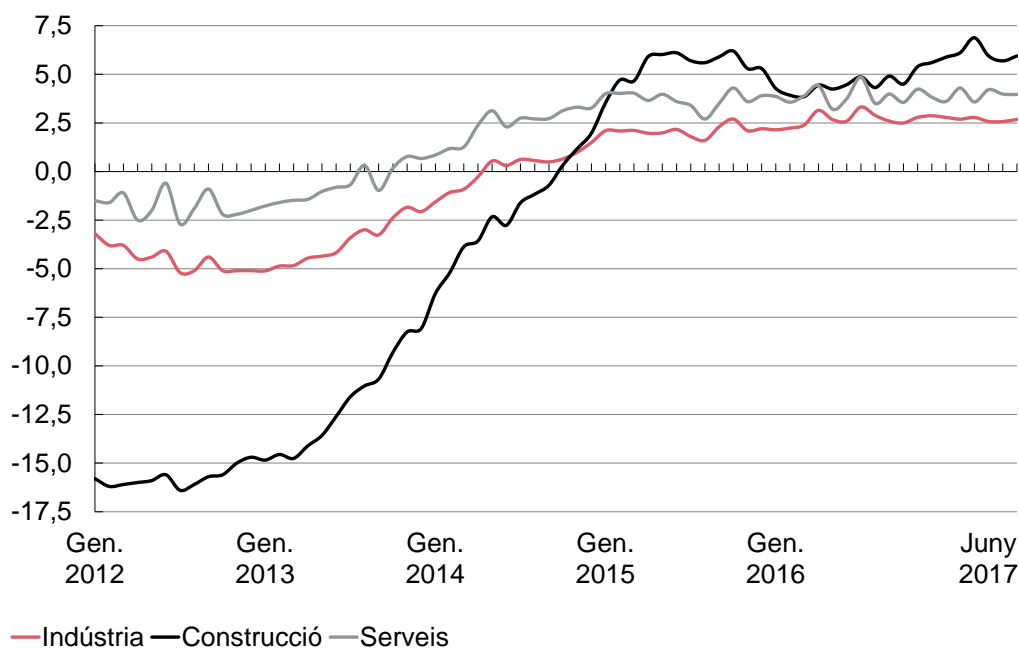
A Espanya, el mercat de treball també presenta uns resultats molt positius. Segons la dada de juny l'afiliació a la Seguretat Social creix un

3,7 % interanual al llarg del segon trimestre, un ritme més elevat que el que es va registrar al llarg del 2016. L'EPA del segon trimestre mostra un creixement de l'ocupació inferior, del 2,8 %, la mateixa taxa que a Catalunya.

L'afiliació augmenta amb intensitat a tots els grans sectors d'activitat, si bé el gruix de la creació d'ocupació correspon al sector serveis

Segons la informació sectorial de l'afiliació a la Seguretat Social (corresponent al mes de juny del 2017), a Catalunya l'ocupació presenta un comportament dinàmic a tots els grans sectors d'activitat. El creixement més intens correspon a la construcció (5,9 % interanual), seguit de l'agricultura (4,2 % interanual), els serveis (4,0 %) i la indústria (2,7 %). En termes absoluts, però, el gruix de la creació d'ocupació correspon als serveis, que concentra gairebé un 80% de les noves afiliacions.

Evolució de l'afiliació a la Seguretat Social a Catalunya per grans sectors
(% de variació interanual)

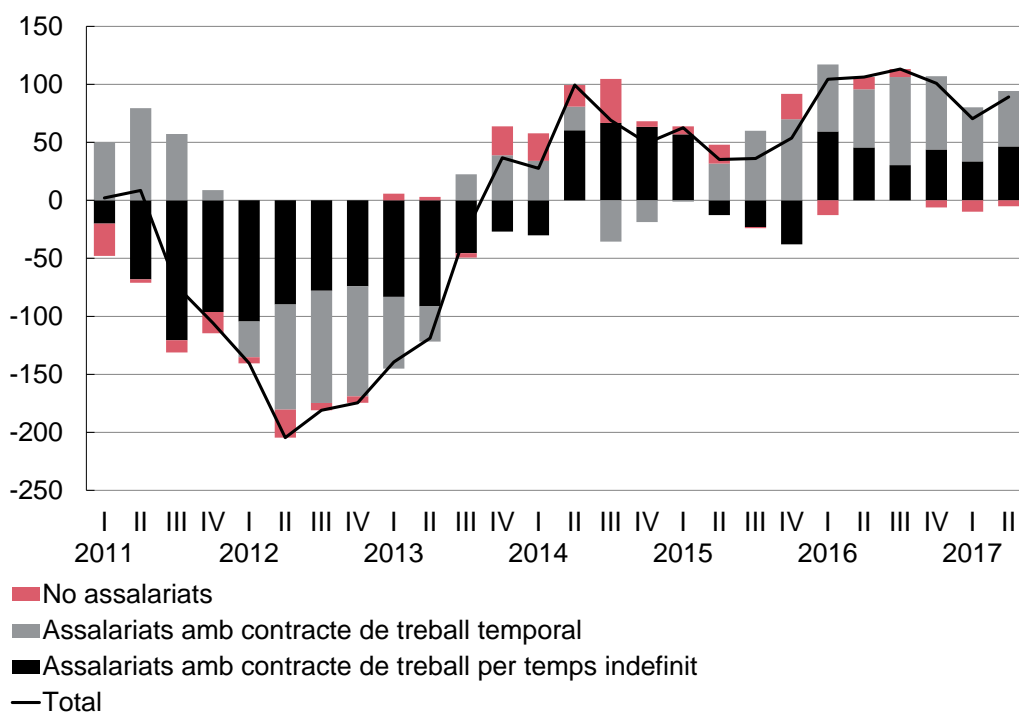
Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

A un nivell més desagregat la informació sectorial de l'afiliació a la Seguretat Social ens indica que les branques del serveis són les que presenten una contribució més destacable al creixement de l'afiliació al llarg del segon trimestre. En aquest sentit cal destacar l'augment de la restauració (que correspon a l'epígraf anomenat serveis de menjar i beure), del comerç (al detall i a l'engròs), de les activitats de programació, consultoria i relacionades amb la informàtica així com de

les activitats de les administracions públiques en sentit ampli (educació, serveis generals, sanitat). Quant a la indústria convé destacar l'aportació favorable de l'afiliació en la indústria alimentària. Les activitats del sector de la construcció també presenten una contribució destacable, on destaca l'avenç de la construcció d'edificis i les activitats de construcció especialitzada. En sentit contrari convé destacar el retrocés en algunes branques dels serveis com els serveis financers i les activitats a les llars.

L'ocupació temporal creix un 8,7 % interanual i l'ocupació fixa un 2,2 %

Variació interanual del nombre absolut d'ocupats

Font: Idescat.

L'ocupació indefinida mostra un creixement molt més moderat (d'un 2,2 % interanual) que no pas l'ocupació temporal que augmenta un 8,7% al llarg del segon trimestre, en línia amb la tendència encetada el segon trimestre de 2015. En termes absoluts la diferència és menys acusada: dels 94.200 llocs de treball assalariats que s'han creat en termes nets els últims dotze mesos, un 49,3% són ocupats indefinits, i un 50,7 % corresponen a assalariats amb contracte temporal. Així, la taxa de temporalitat augmenta un punt el darrer any, fins al 21,7 %. Les dades de l'EPA per a Espanya presenten una tendència similar, amb un fort dinamisme de l'ocupació temporal (que creix un 7,7 % interanual) i una ocupació fixa que avança a ritmes més moderats (1,8 %). Tot i això, les dades de les oficines de treball de la Generalitat (OTG) relatives als contractes registrats mostren que durant els primers sis mesos del

2017 el nombre de contractes indefinits ha augmentat un 12,7 % en relació amb el mateix període del 2016. El nombre de contractes temporals també presenta un augment significatiu, ja que se n'han signat un 10,9 % més que al mateix període de l'any anterior. Cal tenir en compte, però, que l'increment del nombre de contractes indefinits no implica necessàriament un augment del nombre de treballadors fixos en la mateixa proporció (ja que això depèn de tant del flux de creació com del de destrucció d'ocupació).

La població activa cau en termes interanuals, mentre que la taxa d'ocupació de 16 a 64 anys augmenta fins al 67,9 %

Magnituds del mercat de treball a Catalunya i a Espanya

	2015	2016	Primer trimestre del 2017	Segon trimestre del 2017
Catalunya				
Població activa (% de variació interanual)	-0,6	-0,1	-0,3	-0,4
Població ocupada (% de variació interanual)	1,5	3,4	2,3	2,8
Assalariats amb contracte de treball indefinit	-0,2	2,2	1,6	2,2
Assalariats amb contracte de treball temporal	8,7	12,3	9,1	8,7
Població en atur	-9,1	-15,6	-12,6	-17,6
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	78,9	78,8	78,7	78,4
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	64,2	66,4	66,6	67,9
Taxa d'atur (%)	18,6	15,7	15,3	13,2
Homes	17,8	14,6	14,2	12,3
Dones	19,4	16,9	16,4	14,2
Població de 16 a 24 anys	42,3	34,3	32,0	30,5
Taxa de temporalitat (%)	19,6	21,2	20,8	21,7
Proporció d'ocupació a temps parcial (%)	13,9	14,2	14,6	14,6
Espanya				
Població activa (% de variació interanual)	-0,1	-0,4	-0,6	-0,7
Població ocupada (% de variació interanual)	3,0	2,7	2,3	2,8
Població en atur (% de variació interanual)	-9,9	-11,4	-11,2	-14,4
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	75,5	75,4	75,0	75,1
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	58,7	60,5	60,8	62,0
Taxa d'atur (%)	22,1	19,6	18,8	17,2

Font: Enquesta de població activa (EPA), de l'INE.

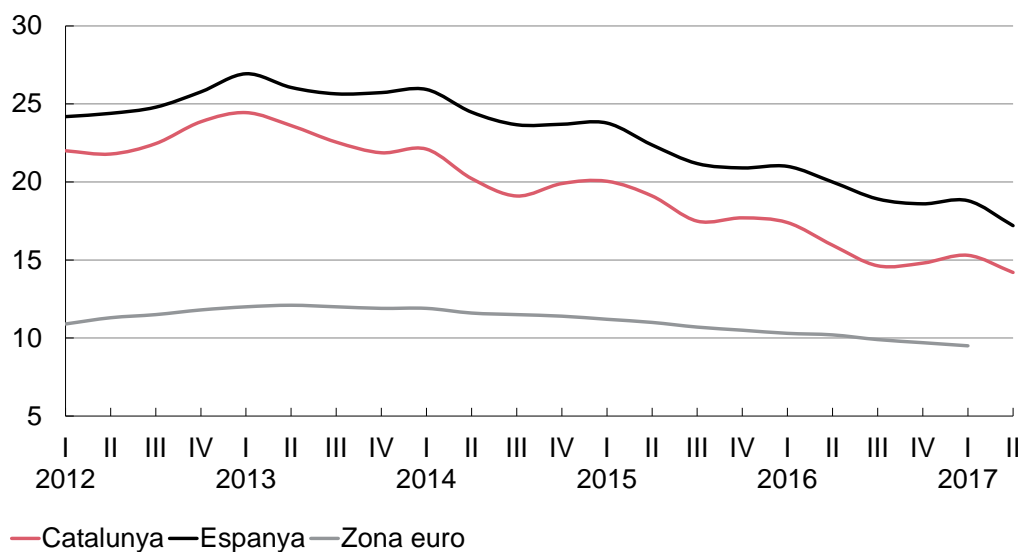

El segon trimestre del 2017 la població activa ha augmentat el ritme de caiguda, fins al 0,4 % interanual, al mateix temps que la taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys ha continuat disminuint (fins a un 78,4%). La població activa disminueix tant en els homes (un 0,3 %) com en les dones (un 0,6 %), a diferència dels darrers cinc trimestres on només minvava l'activitat dels homes. Paral·lelament, la taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys s'ha situat en un 67,9 %, percentatge 1,5 punts superior al del segon trimestre del 2016, tot i el lleuger augment (del 0,2 %) de la població en edat de treballar. Per gènere, cal distingir l'augment més intens de la taxa d'ocupació femenina (de 2,1 punts), del més moderat de la taxa masculina (1,1 punts). En el segon trimestre d'enguany, la taxa d'ocupació masculina i femenina se situen en el 71,9% i 64,0% respectivament.

La taxa d'atur baixa fins al 13,2 % el segon trimestre

El creixement de l'ocupació i el retrocés de la població activa han determinat que la població en atur continuï evolucionant a la baixa, amb una davallada d'un 17,6 % interanual. Segons l'EPA, des del segon trimestre del 2016 l'atur ha disminuït en 106.200 persones, perquè hi ha 89.200 treballadors ocupats més i 17.000 persones actives menys. El segon trimestre del 2017 la taxa d'atur s'ha situat en un 13,2 %, molt per sota de la taxa que hi havia a finals del 2016 (15,7 %). A Espanya el creixement sostingut de l'ocupació també està permetent reduir l'elevat atur. La població en atur manté un ritme de caiguda intens (d'un 14,4% interanual), gràcies a l'avenç de l'ocupació però també a una caiguda més accentuada (que en el cas català) de la població activa (del 0,7 %).

Evolució de la taxa d'atur
(% d'aturats / població activa)

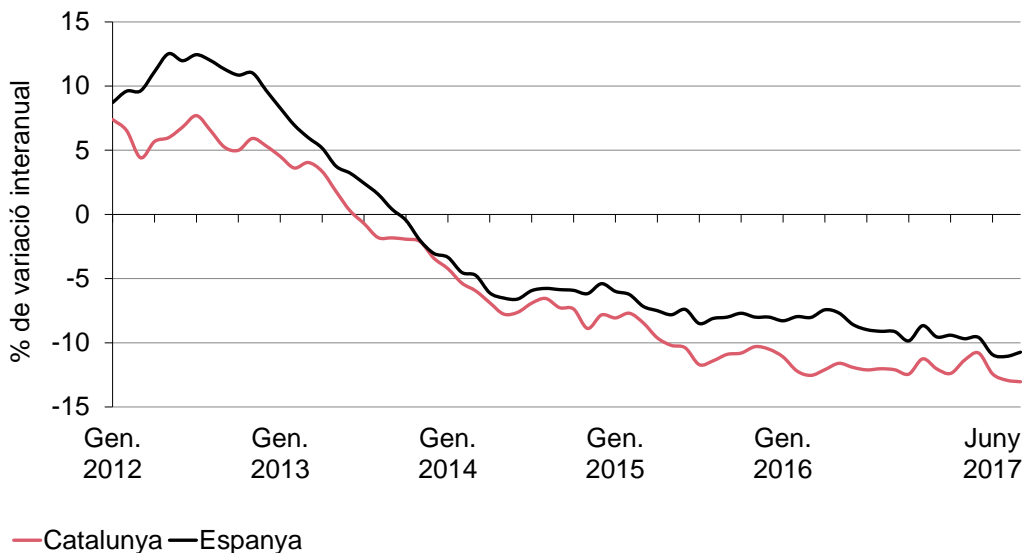

Font: Idescat, INE i Eurostat.

El segon trimestre del 2017 la taxa d'atur espanyola ha baixat fins a situar-se en un 17,2 %, la taxa més reduïda des del quart trimestre del 2008.

L'atur registrat acumula ja 4 anys de caiguda interanual a Catalunya, amb un descens més intens que a Espanya

Evolució de l'atur registrat

Font: oficines de treball de la Generalitat i Servei Públic Estatal d'Ocupació.

L'atur registrat continua disminuint notablement: un 13,0 % interanual el darrer mes de juny. Ara ja fa quatre anys des que el nombre d'aturats va començar a reduir-se en termes interanuals, després de la fase de fort augment durant la crisi. El mes de juny, el nombre d'aturats registrats en les oficines de treball de la Generalitat (OTG) és de 391.288 persones, la xifra més baixa des del novembre del 2008. En relació amb la dinàmica l'atur segons l'EPA, cal no oblidar que les dues fonts poden presentar diferències atès que l'atur registrat només inclou les persones en atur que s'inscriuen voluntàriament a les oficines de les OTG. Com d'altres indicadors laborals, l'atur registrat mostra una evolució més favorable a Catalunya que a Espanya, on el descens interanual de l'atur registrat el mes de juny és d'un 10,7%.

5.

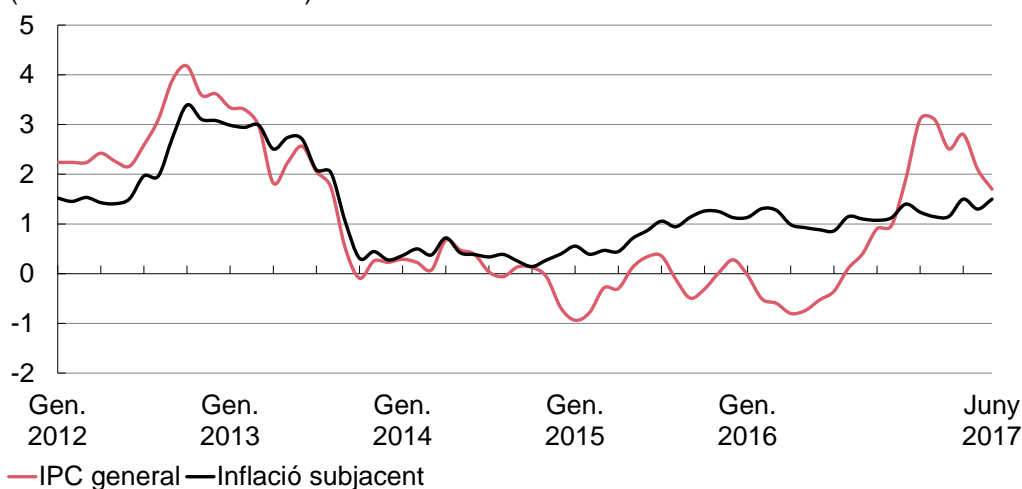
L'evolució dels preus i dels salaris

5.1. L'evolució dels preus

Després d'una trajectòria a l'alça a l'inici de l'any, la inflació ha cedit fins a un 1,7 % el juny.

Després dels primers mesos de l'any, en què l'increment de preus va assolir uns registres que no s'assolien des de principis de 2013, el segon trimestre ha mostrat una dinàmica més continguda i al juny la inflació se situa a l'1,7 %.

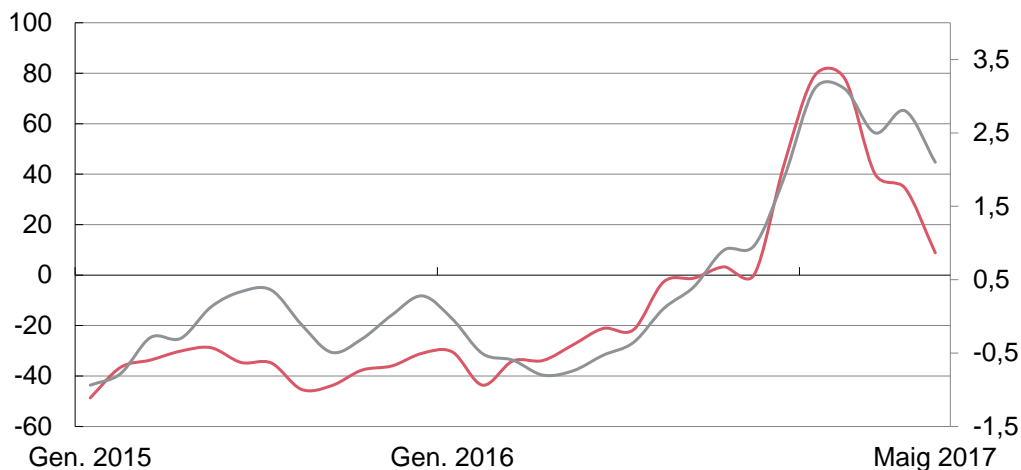
Evolució de l'IPC i de la inflació subjacent
(% de variació interanual)

Font: INE.

L'evolució del preu del petroli ha marcat molt de prop la trajectòria recent dels preus. L'acord de l'OPEP i d'altres països productors de controlar la producció de petroli va disparar a principis d'any els preus, del petroli, però posteriorment la seva cotització ha tornat a baixar entre altres motius per l'increment d'oferta derivada d'altres mètodes d'extracció com el *fracking*. El mes de maig, el preu del barril es va situar en 45,1 euros (amb un creixement interanual del 8,8 %). Al gener el preu mitjà del petroli va ser de 51,3 euros, amb un creixement interanual que va arribar al 79 %, fet que va arrossegar el preu del consum fins a creixements del 3,1 % els mesos de gener i febrer.

Evolució del preu del petroli i la inflació a Catalunya

—Variació preu barril Brent (%) (eix esquerre) —IPC general (eix dret)

Font: Banc d'Espanya.

Els grups de despesa que més s'han encarit en termes interanuals són l'habitatge i els hotels, cafès i restaurants

Evolució de l'IPC per grups de despesa (% de variació interanual)

	General	Aliments	Begudes, alcohol i tabac	Vestit	Habitatge	Parament de la llar	Medicina	Transports	Comunicacions	Lleure i cultura	Ensenyament	Hotels, cafès i restaurants	Altres
Catalunya													
Mitjana del 2014	0,1	0,1	1,2	0,2	1,7	-0,1	0,7	-1,1	-6,1	-0,7	0,9	0,5	1,6
Mitjana del 2015	-0,2	1,8	1,1	0,4	-1,5	0,2	0,1	-4,5	-1,8	0,1	1,3	1,0	2,0
Mitjana del 2016	0,1	1,7	0,4	0,7	-3,6	1,0	0,2	-2,0	2,5	-0,6	1,1	1,3	2,0
Desembre del 2015	0,3	2,1	1,1	0,5	-1,6	0,6	0,2	-2,7	0,4	0,7	1,1	0,9	2,0
Desembre del 2016	1,9	1,5	1,0	0,9	0,6	0,9	0,2	4,9	3,3	1,6	1,1	1,8	2,3
Abril del 2017	2,8	1,2	1,3	0,5	4,6	0,6	1,5	6,7	1,4	4,2	1,1	2,1	1,7
Maig del 2017	2,1	1,3	1,4	0,3	4,6	0,4	1,2	3,7	2,0	1,9	1,0	2,1	1,8
Juny del 2017	1,7	1,2	1,5	0,4	3,0	0,1	1,2	2,1	2,0	2,1	1,0	2,5	1,8
Espanya													
Mitjana del 2014	-0,2	-0,3	1,4	0,1	1,3	-0,5	0,1	-0,9	-6,1	-1,4	1,8	0,5	1,0
Mitjana del 2015	-0,5	1,2	1,4	0,3	-2,1	-0,2	0,1	-4,5	-1,8	-0,4	1,1	0,8	1,6
Mitjana del 2016	-0,2	1,4	0,5	0,6	-4,2	0,2	-0,2	-2,1	2,6	-1,0	0,6	1,1	1,6
Desembre del 2015	0,0	1,8	1,3	0,5	-2,3	0,1	0,5	-2,8	0,5	0,2	0,5	0,9	1,7
Desembre del 2016	1,6	0,8	0,9	0,9	0,8	0,0	-0,1	4,7	3,3	0,5	0,9	1,4	1,9
Abril del 2017	2,6	1,1	1,6	0,3	5,4	-0,4	0,8	6,2	1,4	3,4	1,0	2,0	1,1
Maig del 2017	1,9	1,1	1,5	0,1	5,4	-0,4	0,9	3,4	2,0	1,2	1,0	1,8	1,1
Juny del 2017	1,5	0,8	1,6	0,2	3,6	-0,4	0,9	1,8	2,1	1,4	1,0	2,2	1,2

Font: elaboració a partir de les dades de l'INE.

La tònica general del segon trimestre ha estat en general moderada en la major part dels grups. El grup de despesa que més s'ha encarit ha estat l'habitatge (3 %). Tot i ser el grup més inflacionista, el juny ha suavitzat lleugerament el creixement, que havia arribat al 4,6 % els mesos d'abril i maig. L'altre grup més inflacionista és el dels hotels, cafès i restaurants (2,5 %), degut a l'inici de la temporada turística.

Pel que fa als transports, van començar el trimestre amb una taxa elevada, del 6,7 %, però la moderació en el preu dels carburants n'ha suavitzat la trajectòria, i el mes de juny l'increment de preus interanual ha estat del 2,1 %. Els grups menys inflacionistes són els del parament de la llar (0,1 % el juny) i el de l'ensenyament (1,0 %), que els darrers mesos mostra un comportament molt estable.

Lleu repunt de la inflació subjacent, que se situa el juny en un 1,5% interanual

Evolució de l'IPC per grups especials (% de variació interanual)

	Índex de preus sense aliments no elaborats ni productes energètics					
	Total	Serveis	Béns industrials sense productes energètics	Alimentació elaborada, begudes i tabac	Alimentació no elaborada	Productes energètics ¹
Catalunya						
Mitjana del 2014	0,4	0,4	0,1	0,6	-0,7	-1,1
Mitjana del 2015	0,9	1,0	0,5	1,2	2,9	-8,8
Mitjana del 2016	1,1	1,2	0,9	1,1	2,4	-8,3
Desembre del 2015	1,2	1,2	0,9	1,6	2,7	-7,0
Desembre del 2016	1,4	1,9	1,0	0,7	3,0	5,1
Abril del 2017	1,5	2,4	0,6	0,3	3,2	12,0
Maig del 2017	1,3	2,0	0,3	1,0	2,0	8,1
Juny del 2017	1,5	2,2	0,3	1,3	1,1	3,7
Espanya						
Mitjana del 2014	0,0	0,1	-0,4	0,4	-1,2	-0,8
Mitjana del 2015	0,6	0,7	0,3	0,9	1,8	-9,0
Mitjana del 2016	0,8	1,1	0,5	0,8	2,3	-8,6
Desembre del 2015	0,9	0,9	0,6	1,4	2,5	-7,5
Desembre del 2016	1,0	1,6	0,6	0,2	2,1	5,3
Abril del 2017	1,2	2,1	0,3	0,2	3,4	12,0
Maig del 2017	1,0	1,7	0,1	0,4	2,8	8,3
Juny del 2017	1,2	1,9	0,2	0,7	1,4	3,7

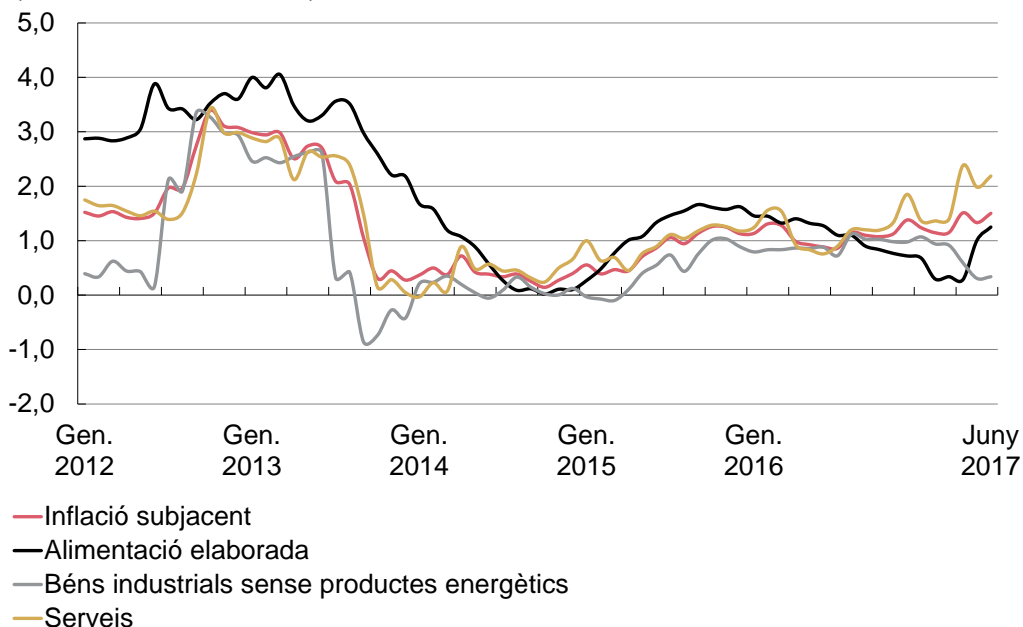
¹ Inclou els preus de carburants i combustibles i el d'altres productes energètics (electricitat, etc.).

Font: INE.

La inflació subjacent registrada el mes de juny (1,5 %) representa un lleu repunt, si es té en compte que a aquesta cota no s'havia arribat des del mes d'agost de 2013, en què va ser del 2 %. Entre els seus components, el creixement interanual més elevat és el dels serveis (2,2%). Els béns industrials sense productes energètics augmenten un 0,3 % i els preus de l'alimentació elaborada, begudes i tabac un 1,3 %.

Pel que fa als grups especials que no formen part de la inflació subjacent, destaca la desacceleració al juny dels preus dels productes energètics, fins a un 3,7 %; cal tenir present que a l'abril aquests preus havien crescut un 12 % i al maig un 8,3 %. L'alimentació no elaborada ha experimentat una trajectòria d'increments cada cop més continguts, i ha passat d'una taxa del 3,2 % l'abril a l'1,1 % el juny.

Evolució de la inflació subjacent i dels seus components a Catalunya (% de variació interanual)

Font: INE.

La tendència de la inflació espanyola és la mateixa que la catalana, tendeix cap a la moderació i acaba el trimestre amb una inflació de l'1,5 %.

La inflació a Espanya ha experimentat, com a Catalunya, una moderació de preus. La taxa interanual del mes d'abril encara va ser força elevada (2,6 %), però els mesos de maig i juny (1,9 % i 1,5 % respectivament) ja han estat clarament a la baixa. Pel que fa a la inflació subjacent, els últims mesos s'ha orientat a l'alça (1,2 %). Catalunya.

Durant el segon trimestre de l'any el diferencial d'inflació entre Catalunya i Espanya s'ha mantingut al voltant dels 0,2 punts, però el

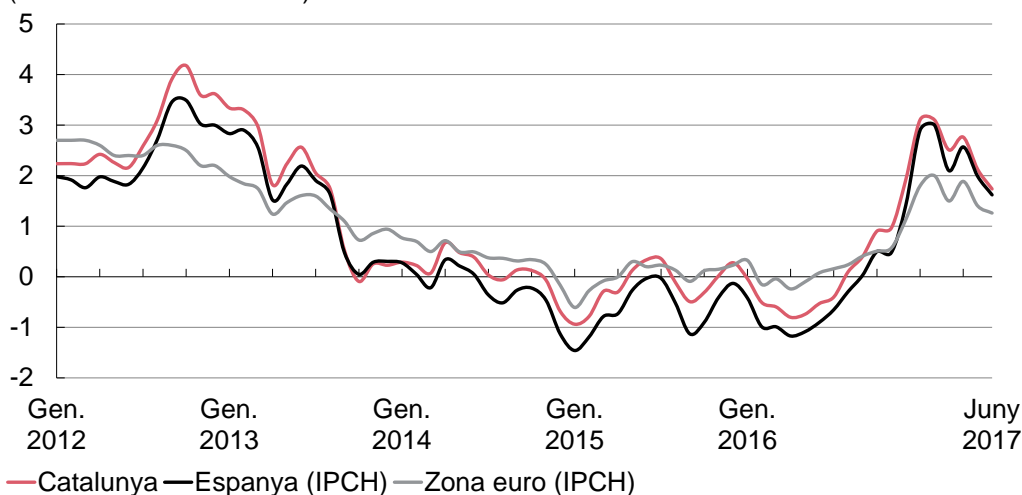
diferencial de la inflació subjacent ha estat més elevat (al voltant de 0,32 punts). En general, la inflació ha estat superior a Catalunya en tots els grups, excepte en el grup de les begudes, l'alcohol i el tabac (0,1 punts superior a Espanya), en d'habitatge (0,6 punts) i en el de comunicacions (0,1 punts). El grup del lleure i la cultura és el creixement comparatiu de preus a Catalunya és superior (de 0,8 punts). Pel que fa als grups especials, com s'ha apuntat, la inflació subjacent és superior a Catalunya, però en els grups especials que no en formen part, l'alimentació no elaborada i els productes energètics, els preus creixen més a Espanya que a Catalunya, amb uns diferencials de 0,3 punts i de 0,03 punts, respectivament.

La inflació a la zona euro es modera, mentre que la inflació subjacent creix

A la zona euro, després d'uns mesos a l'alça, la inflació (que va arribar el gener a l'1,8 %) s'ha moderat lleugerament fins a l'1,3 % el juny. En canvi, els darrers mesos la inflació subjacent ha experimentat una acceleració, amb taxes de creixement (1,2 % el juny) que no es veien des de mitjan 2013. Per països, destaca el creixement de l'IPC general a Lituània (3,5 %), i Estònia i Letònia (3,1 % en ambdós casos). Els països menys inflacionistes han estat Romania (0,7 %), Dinamarca (0,4 %) i Irlanda, que ha registrat un creixement negatiu (-0,6 %).

Evolució dels preus a Catalunya, Espanya i la zona euro

(% de variació interanual)

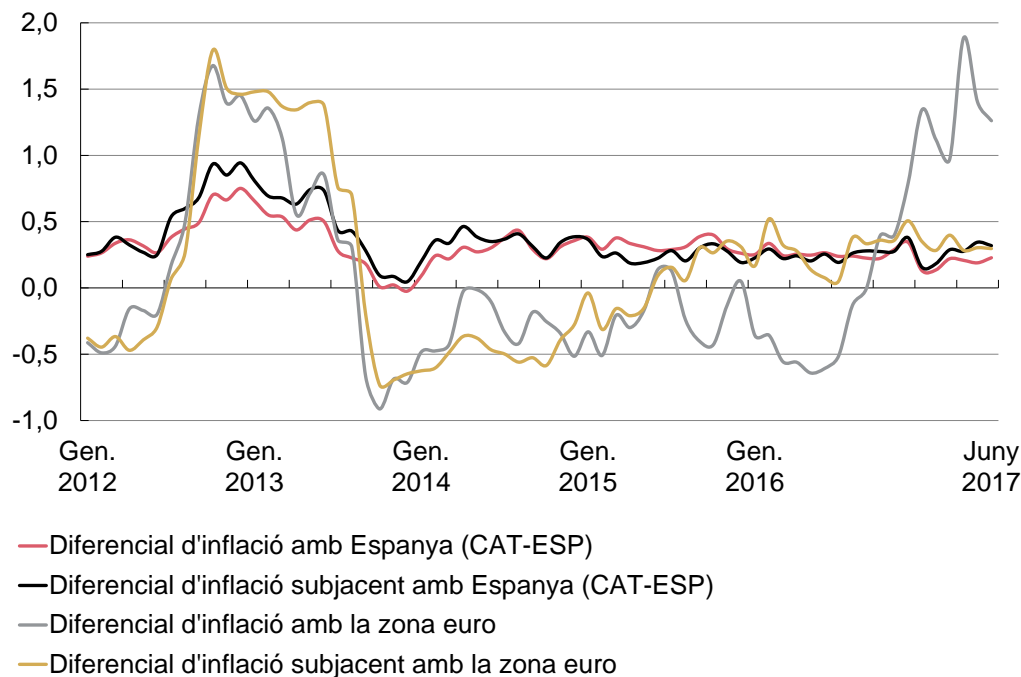
Font: INE.

Es redueix el diferencial d'inflació entre Catalunya i la zona euro

A Catalunya els productes energètics tenen un pes superior en la cistella de consum. Aquest fet, que comporta inflacions més baixes en èpoques d'abaratiment del barril de petroli, comporta també

creixements de preus més acusats quan es produeix la situació inversa. És per aquest motiu que, en un marc de contenció del preu del petroli com el d'aquest segon trimestre de l'any, el diferencial d'inflació entre Catalunya i la zona euro s'ha anat reduint, i ha passat dels 1,34 punts del mes de gener als 0,48 punts del mes de juny. Pel que fa a la inflació subjacent, el diferencial entre Catalunya i la zona euro el mes de juny és de 0,3 punts, similar als darrers mesos.

Evolució dels diferencials d'inflació de Catalunya amb Espanya i amb la zona euro (punts percentuals)

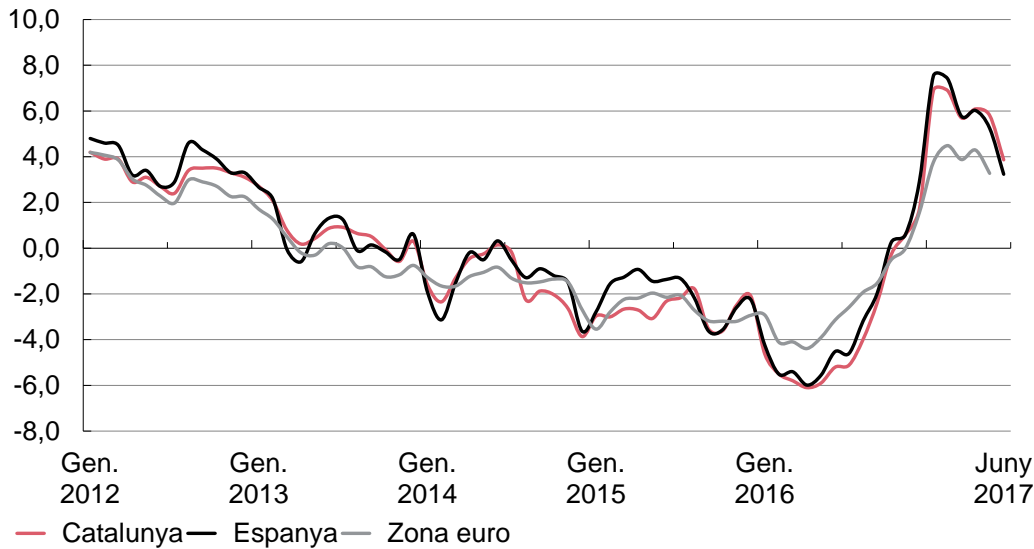

El segon trimestre els preus industrials han seguit experimentant un creixement elevat

Després de pràcticament tres anys de descensos, el mes de novembre passat, l'índex de preus industrials de sortida de fàbrica (IPRI) va començar a registrar una pujada, tendència que ha seguit durant el segon trimestre, tot i que més continguda (6,1 % interanual l'abril, 5,8% el maig i 3,9 % el juny, degut a l'augment del preu del petroli. La categoria d'energia, per tant, és la que mostra un increment més elevat (d'un 21,1 % l'abril, d'un 21,7 % el maig i d'un 12,7 % el juny), tot i que no tant com els registres de gener i febrer. En la resta d'agrupacions els augments del juny són més modestos, d'un 2,0 % els béns de consum, d'un 1,8 % els béns intermedis, i d'un 0,2 % els béns d'equipament. Per la seva banda, els preus industrials a Espanya han crescut menys que a Catalunya, amb un IPRI general del 3,2 %. El creixement del preu de l'energia ha estat molt més moderat que a Catalunya: un 5,8 % interanual el mes de juny (6,9 punts per sota).

Evolució de l'índex de preus industrials (% de variació interanual)

Font: INE i Eurostat.

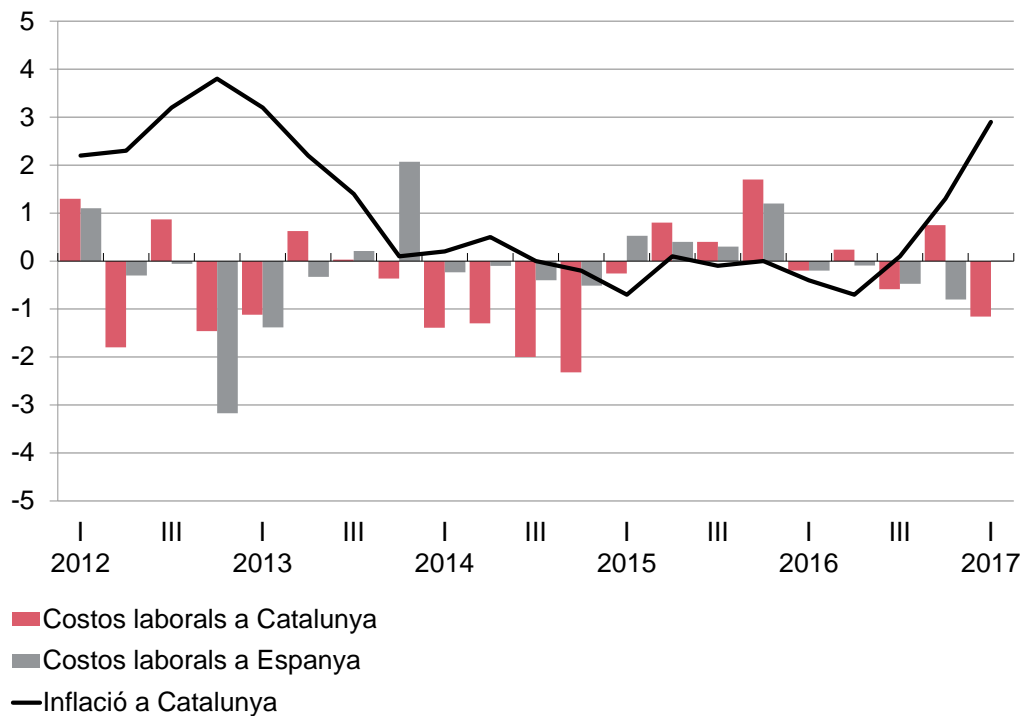
5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals

Els costos laborals disminueixen un 1,2 % interanual el primer trimestre del 2017

Segons les dades de l'Enquesta trimestral durant el primer trimestre d'enguany el cost laboral mitjà per treballador i mes s'ha reduït un 1,2%, al mateix temps que l'evolució dels preus en el mateix trimestre s'enlairava fins al 2,9 % impulsada pels preus del petroli, per bé que posteriorment la inflació s'ha moderat i el mes de juny és d'1,7 %. En tot cas, l'evolució del cost laboral encadena tres trimestres seguits per sota el creixement dels preus, amb la consegüent pèrdua de poder adquisitiu.

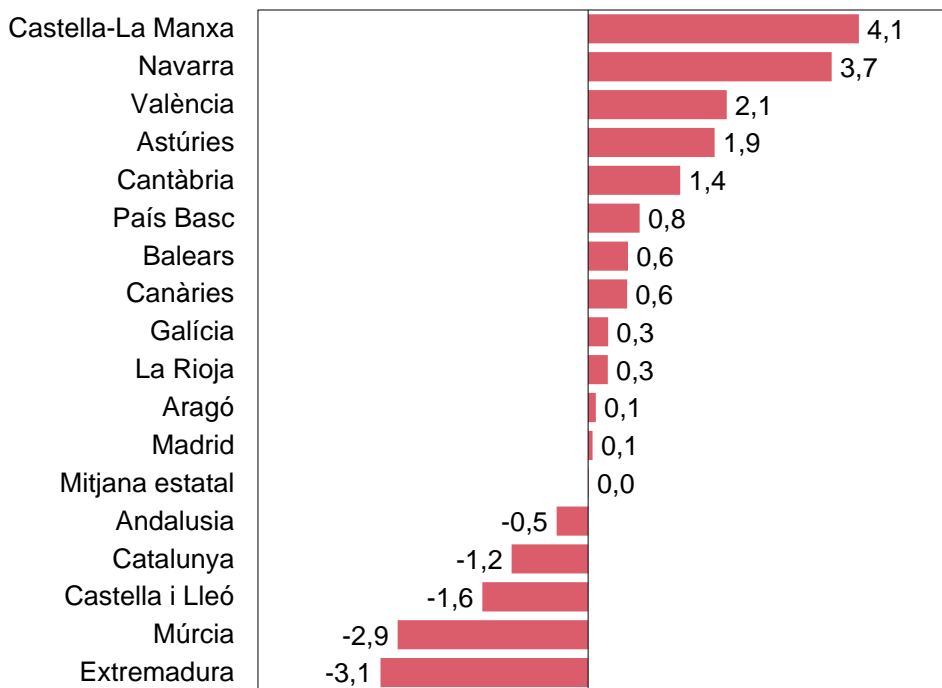
Els costos laborals a escala estatal es mantenen el primer trimestre d'enguany estables en comparació a un any enrere. L'anàlisi regional mostra evolucions força diferents: des de caigudes accentuades a Extremadura (del 3,1 %) i a Múrcia (del 2,9%) fins a increments notables a Castella-La Manxa i Navarra (del 4,1 % i del 3,7 %, respectivament).

Costos laborals per treballador i mes a Catalunya i al conjunt de l'Estat (% de variació interanual)

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

Cost laboral per treballador i mes a les comunitats autònomes. Primer trimestre del 2017 (% de variació interanual)

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

L'anàlisi del diversos components dels costos laborals, mostra que a Catalunya la part del cost salarial presenta una caiguda de l'1,0 %. Aquesta variació és el resultat del retrocés del cost salarial ordinari i

del cost salarial extraordinari (que comprèn les pagues extraordinàries així com els endarreriments): d'un 0,4 % i d'un 6,2 % respectivament. A l'Estat els costos salarials disminueixen menys, un 0,2 %, amb una estabilitat del cost salarial ordinari i un retrocés de l'1,8 % del cost salarial extraordinari.

Costos salarials i laborals per treballador i mes

(% de variació interanual)

	Catalunya		Espanya	
	2016	2017	2016	2017
Cost laboral total	-0,2	-1,2	-0,2	0,0
Cost salarial	0,1	-1,0	0,0	-0,2
Cost salarial ordinari	0,1	-0,4	-0,2	0,0
Cost salarial extraordinari	0,1	-6,2	2,1	-1,8
Cost laboral no salarial	-0,8	-1,5	-1,0	0,5
Hores pactades	0,0	-0,2	-0,2	0,0
Hores efectives de treball	-3,5	5,1	-3,2	4,5

Nota: dades del primer trimestre de cada any.

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

Els costos laborals no salarials (que inclouen les cotitzacions a la Seguretat Social i altres percepcions no salarials) es van reduir un 1,5 % en el primer trimestre de l'any. La tendència a la baixa de les indemnitzacions per acomiadament expliquen en part el retrocés d'aquests costos. Al conjunt de l'Estat, en canvi, els costos laborals no salarials van augmentar un 0,5 %.

Costos laborals i costos salarials ordinaris per sectors productius

(% de variació interanual)

	Catalunya		Espanya	
	2016	2017	2016	2017
Costos laborals per treballador i mes				
Total	-0,2	-1,2	-0,2	0,0
Indústria	0,0	0,5	0,5	0,9
Construcció	1,1	0,4	-2,2	-1,3
Serveis	-0,2	-1,6	-0,2	-0,1
Costos salarials ordinaris per treballador i mes				
Total	0,1	-0,4	-0,2	0,0
Indústria	0,4	0,4	0,2	0,3
Construcció	1,9	-0,1	-1,8	-0,2
Serveis	-0,1	-0,6	-0,2	0,0

Nota: dades del primer trimestre de cada any.

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

Per sectors productius, els costos de la indústria i de la construcció presenten un avenç moderat (amb una variació del 0,5 % i del 0,4 % respectivament), mentre que els costos dels serveis retrocedeixen un 1,6 %. Al conjunt de l'Estat les dades mostren un creixement més elevat dels costos laborals a la indústria (0,9 %), al mateix temps que cauen els costos a la construcció (-1,3 %) i lleugerament als serveis (-0,1 %). El cost salarial ordinari baixa (-0,4 %) menys que el conjunt de costos laborals (-1,2 %); la diferència recau bàsicament en el cost salarial ordinari al sector de serveis.

Els increments salarials pactats segueixen en una pauta de moderació, amb un augment fins al juny del 1,31 %

Els convenis col·lectius que s'han registrat fins al juny del 2017 presenten un increment de les tarifes salarials de l'1,31 %, un augment que és lleugerament superior al que es va pactar en el mateix període de l'any 2016 (de l'1,20 %). Aquest avenç de les tarifes salarials es concentra als convenis pactats en l'àmbit sectorial on els increments pactats són de l'1,34 %, per sobre de les tarifes mitjanes pactades en els convenis d'empresa (0,96 %). En el moment de tancar aquest informe, tot sembla indicar que no hi haurà acord entre els agents socials pel que fa a les recomanacions salarials per al 2017.

Incrementos salarials pactats a Catalunya segons l'àmbit de negociació (% de variació interanual)

	Acords col·lectius	Treballadors afectats	Increment salarial pactat (%)
De gener a juny del 2016			
Empresa	170	30.176	0,78
Sector	43	564.565	1,22
Total	213	594.741	1,20
De gener a juny del 2017			
Empresa	224	36.519	0,96
Sector	54	424.634	1,34
Total	278	461.153	1,31

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Fins al juny, el nombre de convenis col·lectius signats és de 278, amb una incidència sobre 461.153 treballadors. El nombre d'acords és superior (en un 30,5 %) al del mateix període de l'any anterior, si bé la cobertura en quant a nombre de treballadores afectats ha minvat un 22,5 %.

6.

El sector financer

El flux de nou crèdit a pimes creix més que l'any passat. Cau l'hipotecari i es manté a l'alça l'adreçat al consum de les llars

Segons dades del Banc d'Espanya relatives al conjunt de l'economia estatal, el nou crèdit concedit per les entitats de crèdit i les entitats financeres de crèdit (EFC) per operacions de menys d'1 milió d'euros va augmentar un 7,2% en termes interanuals durant el període de gener a maig d'enguany (1,3 punts percentuals més del que ho va fer l'any anterior). Pel que fa als nous crèdits de més d'un milió d'euros, el volum concedit s'ha reduït en un 2,4%, una taxa molt inferior a la del mateix període de l'any passat en què la reducció va ser del 29%; aquesta reducció del flux de crèdit està relacionada amb la capacitat d'accés a altres fonts de finançament de les empreses més grans, que són les que s'associen a aquest tipus de crèdit. Respecte la concessió de crèdit a les llars, en l'acumulat de l'any, el crèdit per a l'habitatge ha caigut un 9,4%, mentre que el crèdit de consum ha augmentat un 13,9% interanual, registres en tots casos inferiors als de l'any anterior en el mateix període.

La darrera enquesta trimestral del Banc Central Europeu sobre préstecs bancaris (juliol de 2017) mostra que durant el segon trimestre de l'any els criteris d'aprovació de préstecs a empreses no financeres per part dels bancs es van mantenir estables a l'Estat espanyol, alhora que van millorar molt lleument a la zona euro. Els criteris de concessió de crèdits hipotecaris i de consum es van mantenir també estables a l'Estat i a la zona euro van millorar de forma més significativa els criteris bancaris d'aprovació d'hipoteques.

Pel que fa a la demanda de crèdit, en les empreses s'observa una estabilitat a l'Estat i un augment a la zona euro; en el cas del crèdit hipotecari i del crèdit de consum la demanda va créixer en tots dos àmbits incentivada pels baixos tipus d'interès i la millora de la confiança dels consumidors.

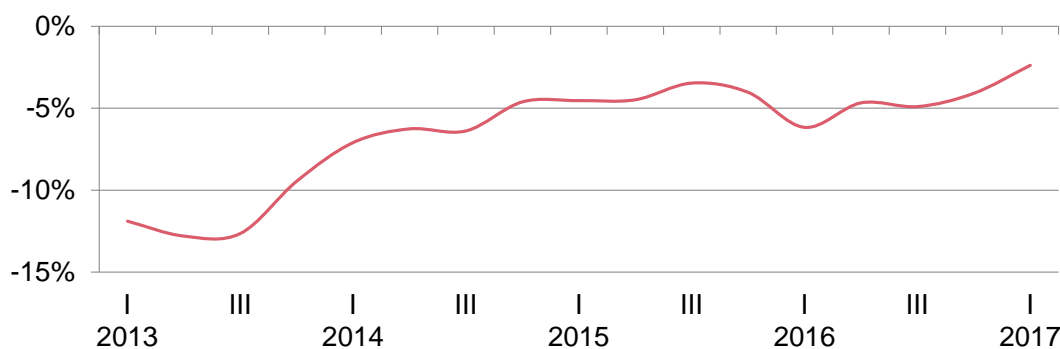
Continua la reducció del crèdit viu concedit

L'evolució de l'estoc del crèdit viu que roman als balanços de les entitats de dipòsit segueix decreixent, atès que el fluxos d'amortització de crèdits d'empreses i famílies són superiors al fluxos de crèdits nous

concedits. A Catalunya, a finals del març del 2017, l'estoc de crèdit concedit per aquestes entitats és un 5,5 % inferior al d'un any enrere: un 4,5% inferior en el cas del crèdit privat i un 20,3% inferior en el cas del crèdit a les administracions públiques. En el conjunt de l'Estat, la reducció interanual de l'estoc de crèdit és del 2,7% en el seu conjunt, distingint un 2,4 % de caiguda en el crèdit privat i un 7,7 %, en el cas del concedit al conjunt de les administracions públiques.

Les dades més recents de crèdit viu per Espanya (de maig d'enguany) mostren que continua el despallanquejament net, tant de les llars com de les administracions (-1,9 % i -12,7 % en taxes interanuals, respectivament).

Evolució dels dipòsits del sector privat en les entitats de dipòsit a Espanya (% de variació interanual)

Font: Banc d'Espanya.

Evolució del crèdit per les entitats de dipòsit a Catalunya i Espanya (% de variació interanual)

	Catalunya			Espanya		
	Crèdit Total	Crèdit a les AP	Crèdit Privat	Crèdit Total	Crèdit a les AP	Crèdit Privat
2013	-6,3	-21,6	-5,3	-10,1	-20,9	-9,5
2014	-6,4	15,6	-7,6	-3,1	23,6	-4,6
2015	-4,7	-10,8	-4,3	-4,4	-9,5	-4,0
1r trimestre 2016	-	-10,2	-	-6,0	-4,3	-6,2
2n trimestre 2016	-	-7,5	-	-4,2	1,7	-4,7
3r trimestre 2016	-	-11,6	-	-4,8	-3,2	-4,9
4t trimestre 2016	-	-16,4	-	-4,0	-2,1	-4,1
1r trimestre 2017	-5,5	-20,3	-4,5	-2,7	-7,7	-2,4

Nota: Durant el 2016 es va produir una davallada en les dades de l'estoc de crèdit a Catalunya que no sembla tenir fonament econòmic. Malgrat que no s'ha pogut esbrinar en la font d'aquestes dades les raons d'aquesta davallada, tot apunta que pot venir derivada d'un efecte estadístic en la comptabilització creditícia entre sectors financers i no financers. A partir del 2017 aquest efecte queda absorbit i les variacions són més acords amb la realitat econòmica.

Font: Banc d'Espanya

Es modera el retrocés del crèdit viu en les activitats productives i segueix la desacceleració en les persones físiques

L'evolució recent del crèdit viu de les entitats de crèdit i de les EFC a empreses no financeres és el resultat de diversos fluxos que intervenen alhora: d'una banda de l'augment, en el cas de les pimes, del flux de crèdit nou i, de la disminució, en el cas de les empreses més grans, del crèdit bancari sigui per la capacitat d'autofinançament o per les facilitats d'accés als mercats de capital. D'una altra, pels fluxos de desendeutament, que són els que predominen i això és el que explica la reducció del crèdit viu.

L'estoc de crèdit concedit per les entitats de crèdit i les EFC mostra taxes interanuals negatives des del 2011, tot i que la millora és evident. La reducció interanual a finals del primer trimestre del 2017 és del 2,9% en el conjunt de les activitats productives, una caiguda 3,2 punts percentuals inferior a la de l'anterior trimestre en termes interanuals. La construcció i la promoció immobiliària continuen experimentant les variacions interanuals negatives més importants (-9,0 % i -7,8 %, respectivament, millorant aquesta darrera gairebé 3 punts percentuals respecte el trimestre anterior), mentre que el descens de l'estoc de crèdit als serveis (sense incloure la promoció immobiliària) s'ha reduït durant el primer trimestre de l'any un 1%, tanmateix la caiguda és molt inferior a la del darrer trimestre en el que va ser del 5,7%.

Evolució de l'estoc de crèdit privat per finalitats

(dades de l'economia espanyola¹, % de variació interanual)

	Activitats productives					Persones físiques		
	Total	Indústria ²	Serveis ³	Promoció		Total	Habitatge ⁴	Béns de consum durador
Construcció				Immobil·lària				
2013	-13,3	-11,9	-7,9	-21,1	-21,1	-5,4	-4,5	-21,3
2014	-6,3	-2,8	-1,2	-17,3	-15,0	-3,5	-4,1	12,0
2015	-4,4	-1,6	-2,2	-11,7	-10,1	-3,9	-4,8	11,9
1r trimestre del 2016	-8,8	0,7	-10,7	-11,2	-12,1	-3,5	-4,7	17,2
2n trimestre del 2016	-7,2	-0,2	-8,7	-9,8	-9,8	-2,2	-3,6	19,1
3r trimestre del 2016	-7,7	-2,9	-9,2	-9,3	-9,3	-1,8	-3,1	18,0
4t trimestre del 2016	-6,1	-2,4	-5,7	-9,2	-10,6	-1,6	-3,0	11,7
1r trimestre del 2017	-2,9	-1,5	-1,0	-9,0	-7,8	-1,5	-2,8	13,6

¹ Estoc de crèdit concedit per les entitats financeres de crèdit i establiments financers de crèdit.

² Sense construcció.

³ Sense promoció immobiliària.

⁴ Adquisició i rehabilitació d'habitatge.

Font: Banc d'Espanya

Pel que fa al crèdit concedit a les persones físiques, la reducció cada vegada és menor, i a finals del primer trimestre era d'un 1,5 %

interanual. D'una banda, el crèdit viu per a l'adquisició i rehabilitació d'habitatge, segueix a la baixa (-2,8 % interanual), atès que la reducció de l'endeutament de les llars és superior als nous crèdits concedits. De l'altra, el crèdit viu destinat a la compra de béns de consum durador mostra creixements importants des del 2014, i a finals del primer trimestre del 2017 augmenta a un ritme del 13,6 %.

La morositat agregada continua decreixent lentament

La taxa de morositat del crèdit concedit per les entitats de crèdit i per les EFC al sector privat de l'economia espanyola continua a la baixa després d'haver assolit valors màxims el darrer trimestre del 2013 (del 13,6 %). A finals del primer trimestre del 2017 es troba en el 8,8 %. El descens de la morositat es deriva principalment d'una acceleració del ritme de reducció dels crèdits dubtosos, que va ser del 13,4% interanual tant el primer trimestre del 2017 com el del 2016, molt superior a la disminució de l'estoc total del crèdit en els mateixos períodes (2,1% i 3,8%, respectivament). La taxa de morositat de les activitats productives se situa en un 12,4% a finals del primer trimestre del 2017; la més alta continua corresponent a les activitats relacionades amb la construcció (27,2%) i la promoció immobiliària (24,1 %). Pel que fa a les persones físiques, la taxa de morositat al final de trimestre és d'un 5,5 %, molt estable des de finals del 2015.

Taxa de morositat per finalitats del crèdit a altres sectors residents

(dades de les entitats de crèdit l'economia espanyola, %)

	Activitats productives							Persones físiques		
	Total	Total	Acti- vitats agràries	Indústria ¹	Serveis ²	Cons- trucció	Promoció immo- biliària	Total	Habi- tatge ³	Béns de consum durador
2013	13,6	20,3	13,6	13,1	11,7	34,3	38,0	6,9	6,0	6,8
2014	12,5	18,5	12,3	12,8	10,9	32,6	36,2	6,8	5,9	5,7
2015	10,1	14,6	10,1	10,9	8,9	30,0	27,5	5,6	4,9	4,2
1r trimestre del 2016	10,0	14,6	9,6	10,2	9,2	29,1	27,6	5,5	4,8	3,6
2n trimestre del 2016	9,4	14,0	9,1	9,5	8,7	29,6	26,9	5,3	4,7	3,2
3r trimestre del 2016	9,2	13,5	9,2	9,3	8,5	29,1	25,6	5,3	4,7	3,2
4t trimestre del 2016	9,1	13,1	9,1	8,9	8,0	29,1	25,5	5,5	4,7	3,3
1r trimestre del 2017	8,8	12,4	8,9	8,7	7,7	27,2	24,1	5,5	4,8	3,3

¹ Sense construcció.

² Sense promoció immobiliària.

³ Adquisició i rehabilitació d'habitatge.

Font: Banc d'Espanya

La desviació dels dipòsits a termini cap a altres opcions

Els tipus d'interès continuen en mínims històrics, fet que condiciona l'estratègia de l'estalvi que o bé s'orienta cap a opcions més líquides com els dipòsits a la vista o d'estalvi o bé cap als fons d'inversió (amb més risc i més rendibilitat esperada). A curt termini, no s'esperen canvis dels tipus d'interès oficials tot i que es comença a entreveure la possibilitat d'un canvi en la política de compra d'actius per part del BCE a partir de finals d'any.

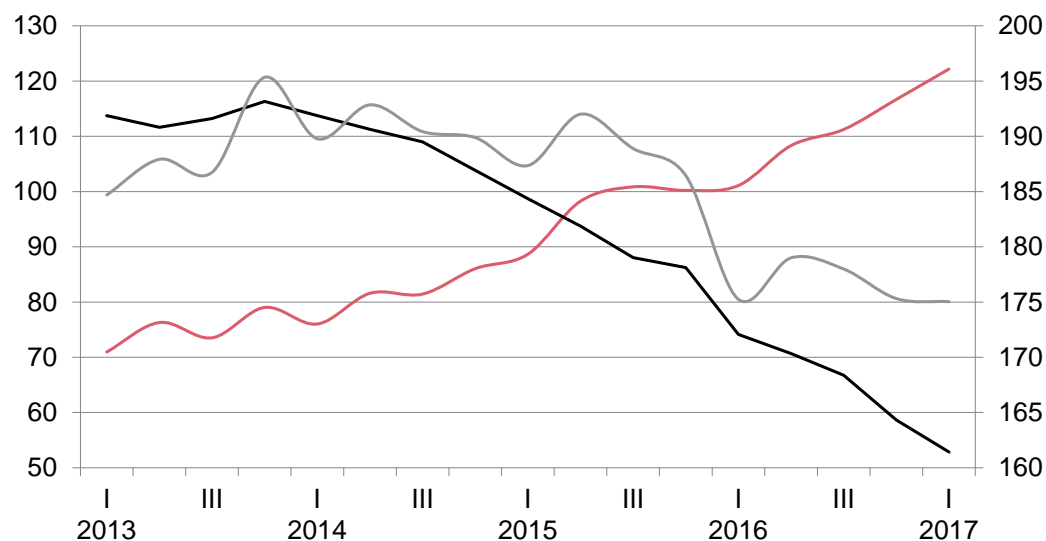
Les dades tant de Catalunya com de l'Estat mostren la preferència dels dipòsits a la vista i els d'estalvi enfront dels dipòsits a termini. En efecte, mentre que l'estoc dels dos primers presenten un fort creixement interanual (22,3% i 18,0% respectivament a Catalunya en el primer trimestre de l'any i 19,8% i 15,4% a l'Estat en el mateix període), els dipòsits a termini retrocedeixen un 28,7% a Catalunya i un 24,0% a l'Estat espanyol.

En el seu conjunt, els dipòsits del sector privat resident disminueixen un 0,1% a Catalunya i pugen un 0,7 % interanual a l'Estat en el primer trimestre de l'any.

Pel que fa als fons d'inversió mobiliaris, el patrimoni gestionat per gestores estatals ha arribat als 251.421 milions d'euros a finals de juny del 2017 segons INVERCO , el que representa un 15,3% d'increment

Evolució dels dipòsits a Catalunya

(milers de milions d'euros)

— Vista i Estalvi (eix esquerre) — Termini (eix esquerre) — Totals (eix dret)

Font: Banc d'Espanya

interanual. Aquesta evolució positiva també es tradueix en un augment de nombre de partícpis, que a finals de juny del 2017 se situa en 9,6 milions, un 22,5% més que el juny del 2016.

El BCE manté la compra d'actius fins a final de 2017 i continuarà amb els tipus baixos

El Consell de Govern del BCE del 20 de juliol ha decidit mantenir els tipus d'interès de referència sense modificacions des de la darrera baixada de març de 2016: 0,00 % per a les operacions principals de finançament; 0,25 % per a la facilitat marginal de crèdit, i -0,40 % per a la facilitat de dipòsit. Pel que fa a la política de compra d'actius, a la mateixa reunió s'ha reiterat que aquesta ens mantindrà fins al desembre d'enguany "o més enllà si fos necessari". En tot cas, en la reunió del mes de juny es va decidir retirar de la política de "forward guidance" (orientació a futur) l'expressió de fixar els tipus d'interès "en nivells inferiors si fos necessari", de manera que els tipus baixos podrien perllongar-se en el temps si fossin incompatibles amb el progrés de l'ajustament sostingut de la senda d'inflació, però no baixar més.

Els inversors europeus es mostren preocupats per la possible retirada dels estímuls monetaris del BCE

Les borses europees han tingut un segon trimestre de l'any de to moderadament negatiu. Els missatges que han anat arribant per part del BCE sobre el fet que s'estigui aproximant el moment de retirar els estímuls monetaris ha fet pujar els darrers mesos la rendibilitat del deute (per bé que l'increment s'ha moderat més recentment) i encarir l'euro (7,3% contra el dòlar) i per tant els costos de les empreses exportadores. Tot plegat ha posat pressió sobre la renda variable. La borsa nord-americana ha tornat a tancar prop dels seus màxims històrics amb dubtes sobre els preus de les accions tecnològiques i rumors d'una possible bombolla en el sector.

Durant el segon trimestre alguns índexs han perdut part dels guanys obtinguts en el primer trimestre. Per exemple l'Euro Stoxx 50 va tancar el primer trimestre amb guanys del 6,4 %, que han passat al 4,6 % a finals de juny. L'IBEX-35 només ha perdut 2 dècimes i prossegueix amb creixents molts elevats, de l'11,7 %.

Durant el juliol, els mercats de renda variable mantenen un to moderadament positiu. L'IBEX i l'Eurostoxx-50 es mouen en guanys durant el mes (fins al 25 de juliol) del 0,76% i 0,92% respectivament. El DAX alemany pateix pèrdues del 0,49% derivades sobretot del pes

d'un euro cada cop més fort sobre les cotitzades més exportadores. La borsa nord-americana, té guanys del 2,2%, i l'S&P500, segueix la cursa alcista que l'ha portat a màxims històrics impulsat per les grans tecnològiques.

Rendibilitats dels principals índexs borsaris internacionals

(% de variació)

		Del 30.06.2016 al 30.06.2017	Del 31.12.2016 al 31.03.2017	Del 31.12.2016 al 30.06.2017
Euro Stoxx 50	Zona euro	20,2	6,4	4,6
CAC 40	França	20,8	5,4	5,3
FTSE MIB 40	Itàlia	27,1	6,5	7,0
IBEX 35	Espanya	27,9	11,9	11,7
Dax Xetra 30	Alemanya	27,3	7,2	7,4
FTSE 100	Regne Unit	12,4	2,5	2,4
Dow Jones	EUA	19,1	4,2	8,0
Nikkei 225	Japó	28,6	-1,1	4,8

Font: Bloomberg

El Barcelona Mid 50 lidera els guanys dels índexs de les places negociadores espanyoles

A l'igual que en el cas de les borses del continent, els índexs de les borses de l'Estat no s'han escapat de les retallades en el segon trimestre de l'any, reduint els guanys acumulats, Madrid lleugerament fins a l'11,5% i Bilbao i València de forma més pronunciada fins al 10,5% i el 9,6% respectivament.

Índexs de les borses de l'Estat

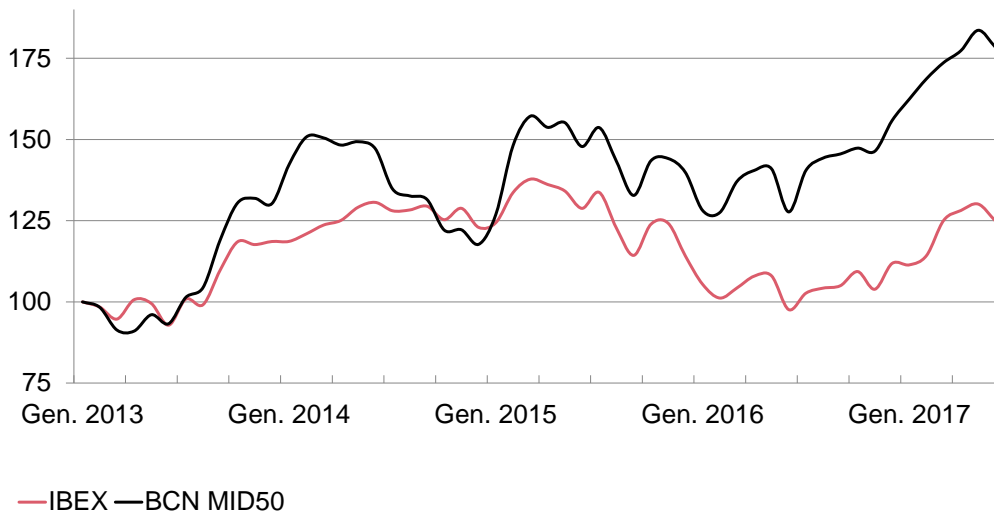
	Valor a	(% de variació)		
	Del 30.06.2016 31.06.2017	Del 30.06.2016 al 30.06.2017	Del 31.12.2016 al 31.03.2017	Del 31.12.2016 al 30.06.2017
IBEX-35	10.444,5	27,9	11,9	11,7
Barcelona Global 100	839,7	30,3	12,7	11,0
Madrid	1.052,5	28,2	11,8	11,5
Bilbao	1.645,9	20,3	11,0	10,5
València	1.315,8	28,8	11,3	9,6
BCN MID 50	22.656,2	39,7	11,5	14,5
FTSE Latibex All Share	1799,4	41,3	10,0	-0,7

Font: Bloomberg

L'únic índex que s'ha desmarcat de les retallades generalitzades en aquest segon semestre ha estat el BCN MID 50, que és l'índex de la Borsa de Barcelona representatiu del segment mitjà del mercat de

valors espanyol, i que ha millorat la seva rendibilitat fins el 14,5%. Si prenem com a base l'1 de gener del 2013 veiem com sistemàticament aquest índex té una rendibilitat superior a la de l'IBEX, fet que mostra per aquest rang temporal, que les empreses de mitjana capitalització, d'acord amb el seu major nivell de risc, han generat uns guanys borsaris superiors a les més grans.

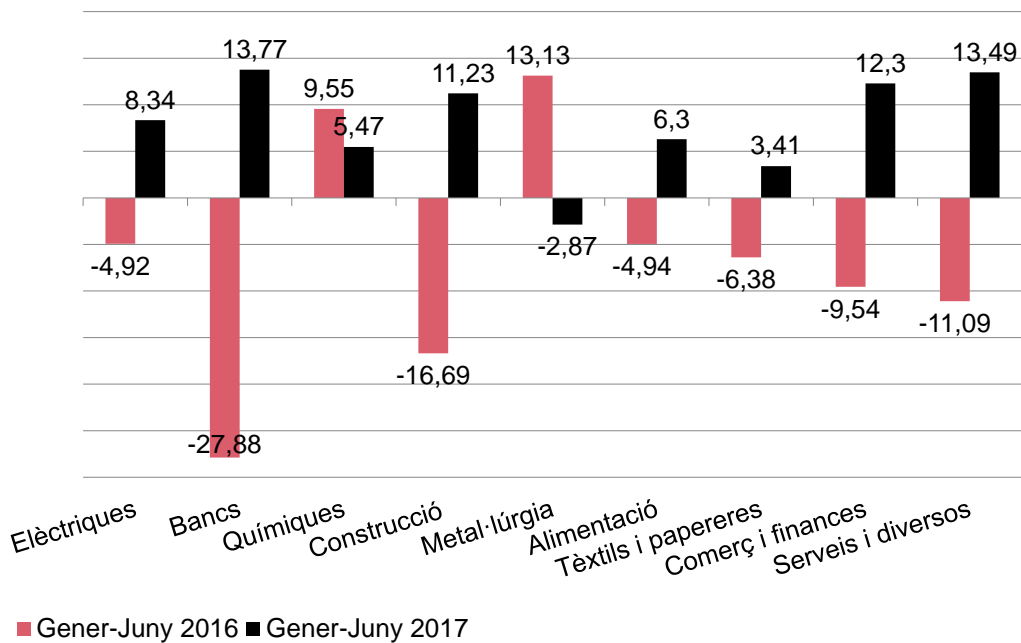
Evolució de l'IBEX-35 i del BCN MID50

Nota: Els índexs s'han reindexat a 100 a partir de l'1 de gener del 2013
Font: Bloomberg

En el primer semestre del 2017 els índexs sectorials milloren resultats

Rendibilitat dels índexs sectorials de la Borsa de Barcelona

Nota: Base índex 2017: 1 de gener del 2017=100
Base índex 2016: 1 de gener del 2016=100
Font: Borsa de Barcelona

Durant els sis primers mesos del 2017 tots els índexs sectorials de la Borsa de Barcelona s'han revalorat i, llevat de la metal·lúrgia, acumulen uns millors resultats si es comparen amb els obtinguts durant el mateix període de l'any passat. Enguany, des de principis d'any destaca la revalorització del 13,8 % dels bancs, del 13,5 % dels serveis diversos i del 12,3 % de comerç i finances.

Augmenta la quota de mercat fins el 27,4% de la Borsa de Barcelona respecte del conjunt de borses espanyoles

El volum de contractació de la Borsa de Barcelona durant el primer semestre del 2017 ha estat de 101.262,8 milions d'euros, un 21,9% superior al del mateix trimestre de l'any anterior. Aquest resultat es deu majoritàriament a la pujada de la contractació d'accions.

Volum efectiu de contractació a la Borsa de Barcelona (Gener-Juny 2017)

Tipus de valor	Milions d'euros el 30/06/2017	% de variació del 31/06/2016	
		al 31/06/2017	
Efectes públics	839,1	-46,4	
Obligacions	43,6	-81,7	
Accions	99.772,0	24,5	
Fons	362,5	43,7	
Warrants	52,8	-46,0	
Drets	192,8	-74,6	
Segon Mercat	0,2	-64,2	
Total	101.262,8	21,9	

Font: Borsa de Barcelona

El pes de la renda variable en els sis primers mesos de l'any sobre el total de la contractació de la Borsa de Barcelona se situa en un 98,5 %. El volum total de negociació acumulada en accions en el primer semestre de l'any pel conjunt de les borses espanyoles és un 6,4% inferior al del mateix període de l'any anterior, mentre que a la Borsa de Barcelona, la negociació total ha augmentat un 24,5%. Fins a finals de juny de 2017, la quota de la Borsa de Barcelona en la negociació de renda variable (incloent els warrants) del conjunt estatal s'ha situat en un 27,6%, enfront del 21,0 % del primer semestre del 2016.

La negociació al mercat de deute públic de Catalunya continua disminuint

La negociació acumulada durant el primer semestre del 2017 al mercat de deute públic de Catalunya és un 46,4 % inferior a la del mateix període de l'any anterior. El nombre d'operacions s'ha reduït un

69,4 %. Aquest mercat ha representat un **0,8%** del total negociat a la Borsa de Valors de Barcelona el primer semestre del 2017, percentatge menor al del primer semestre del 2016 (1,9 %).

Mercat del deute públic de Catalunya a la Borsa de Valors de Barcelona

(de l'1 de gener al 30 de juny del 2017)

Tipus d'operació ordenada	Nombre d'operacions		Volum contractat		
	% de variació del 30.6.2016		Milions d'euros el 30.6.2017	% de variació 30.6.2016	
	30.6.2017	30.6.2017		distribució	30.6.2017
Compravenda simple al comptat	165	-55,9	339,0	37,9	-48,0
Simultània al comptat	0	-100,0	0,0	0,0	-100,0
Altres	159	-20,9	500,1	62,1	13,0
Total	324	-69,4	839,1	100,0	-46,4

Font: Borsa de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

Aquesta minoració es deu al canvi d'estructura de la cartera d'endeutament de la Generalitat que en els darrers anys es caracteritza per anar amortitzant i minorant l'import del deute viu representat en valors i augmentant el deute viu representat en préstecs i línies de crèdit derivats principalment dels nous mecanismes de finançament a càrrec del Fons de Liquiditat Autònoma (FLA).

7.

El sector públic

En aquest capítol s'analitzen les dades consolidades de l'execució pressupostària del conjunt del sector públic administratiu de la Generalitat, que inclou l'Administració general el Servei Català de la Salut i les entitats autònomes administratives. Per tal de mantenir una comparació homogènia amb exercicis anteriors, s'incorpora també en aquestes dades l'execució de l'Institut Català de la Salut, tot i que des del 2015 és una entitat de dret públic subjecta al dret privat i no forma per tant part del sector públic administratiu. D'altra banda, la informació que es presenta a continuació exclou tant en la part d'ingressos com de despeses les transferències de l'Administració central als ens locals i les transferències del Fons europeu de garantia agrícola, perquè la Generalitat únicament n'exerceix la funció pagadora.

Els pressupostos d'enguany es van publicar en la llei 4/2017, del 28 de març, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2017. Fins aleshores, el pressupost es va regir per una situació de pròrroga d'acord amb el Decret 331/2016, de 20 de desembre, pel qual s'establien els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2015, mentre no entraven en vigor els del 2017.

Les bestretes del model de finançament del 2017 i els impostos a les transaccions immobiliàries impulsen a l'alça els ingressos

El primer semestre del 2017, els drets liquidats per ingressos no financers són de 10.358 milions d'euros, import bastant similar al mateix període de l'exercici anterior. El primer semestre del 2016 s'havien rebut 350 milions corresponents a un avançament de la liquidació del model de finançament i el 2016 se n'han ingressat 200. Sense tenir en compte aquest import, la resta d'ingressos no financers creixen un 2%. Els factors que expliquen aquest creixement són l'increment de les bestretes del model de finançament i l'expansió dels impostos vinculats al sector immobiliari.

Els impostos directes creixen un 6,4% i els indirectes, un 6%, principalment per l'impuls de les bestretes del model de finançament, però també pels canvis introduïts en la manera de liquidar els imports

pendents de retorn del model de finançament dels anys 2008 i 2009 (el 2016 incloïa liquidacions negatives dels impostos i positives de les transferències corrents, però el 2017 es contempla com una transferència negativa). Aquests mateixos canvis impacten negativament sobre els ingressos liquidats per transferències corrents, que també es veuen afectats pel fet que el 2017 s'ha ingressat una proporció menor que el 2016 de les transferències de la Conferència Sectorial d'Ocupació i Afers Laborals en polítiques actives d'ocupació.

Les taxes i altres ingressos s'incrementen un 9,4% pels augments dels ingressos de les multes i sancions i per la prestació de serveis d'atenció a usuaris de programes socials.

Al seu torn, els ingressos patrimonials disminueixen un 12,2%, i les transferències de capital baixen un 73,6% perquè no s'han rebut recursos del FEDER.

Estat d'execució del pressupost d'ingressos del sector públic administratiu per capítols a 30 de juny del 2017 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Drets liquidats (DL)	% de variació (DL 2016/2017)
Impostos directes	9.630	4.321	6,4
Impostos indirectes	10.912	5.261	6,0
Taxes i altres ingressos	783	385	9,4
Transferències corrents	2.221	356	-58,4
Ingressos patrimonials	44	26	-12,2
Alienació d'inversions	0	0	-95,1
Transferències de capital	41	10	-73,6
Operacions corrents	23.591	10.348	0,8
Operacions de capital	41	10	-74,5
Ingressos no financers	23.632	10.358	0,6

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya.

La desagregació de les diferents categories d'ingressos, permet analitzar-los més específicament. El gruix dels ingressos de la Generalitat són les bestretes a compte del model de finançament; enguany els pressupostos generals de l'Estat no es van aprovar fins al mes de juny del 2017, de manera que els drets liquidats d'aquestes bestretes durant el primer semestre corresponen a les que contemplava la pròrroga pressupostària (que va establir un increment d'un 1,8 %), i que s'actualitzaran els propers mesos d'acord amb les dades del pressupost aprovat. D'altra banda, els ingressos per liquidacions del model de finançament rebuts el 2017 són menors als rebuts el 2016, com abans s'ha indicat.

**Estat d'execució del pressupost d'ingressos del sector públic administratiu per conceptes
a 30 de juny del 2017 (milions d'euros)**

	Pressupost inicial	Drets liquidats (DL)	% de variació (DL 2016/2017)
Ingressos de bestretes del model de finançament	16.483	8.118	1,8
Tram autonòmic de l'IRPF	8.039	4.035	4,1
IVA	6.119	3.009	1,6
Impostos especials	2.419	1.166	-0,5
Fons de suficiència	774	353	-5,7
Fons de garantia	-868	-443	7,4
Liquidacions i avançaments del model finançament	1.491	138	-52,2
Altres ingressos impositius	3.346	1.373	11,1
Impost sobre successions i donacions	547	229	-1,3
Impost sobre els habitatges buits	12	19	63,1
Impost grans establiments comercials	15	15	-0,8
Impost sobre el patrimoni	517	24	146,3
Impost sobre transmissions patrimonials	1.325	719	18,6
Impost sobre actes jurídics documentats	421	230	14,8
Impost operacions societàries	10	5	-1,9
Impost sobre determinats mitjans de transport	74	38	29,0
Tram autonòmic de l'impost sobre hidrocarburs	230	65	4,4
Impost sobre estades en establiments turístics	50	16	5,2
Impost sobre la provisió de continguts	16	9	25,0
Impost sobre lesbegudes ensucrades envasades	31	0	-
Impost sobre el risc mediambiental d'elements radiotòxics	28	0	-
Impost sobre l'emissió de gasos i partícules a l'atmosfera produïda per la indústria	2	1	0,8
Impost sobre l'emissió de gasos i partícules a l'atmosfera produïda per l'aviació comercial	4	3	-1,2
Impost sobre els dipòsits de les entitats de crèdit	63	0	-
Taxes i altres ingressos	783	385	9,4
Taxa sobre el joc	229	102	0,5
Resta de taxes i altres ing.	555	282	13,1
Altres transferències	1.483	319	-24,7
Altres transferències corrents de l'Estat	1.333	273	-24,0
Transferències de capital de l'Estat	0	0	-95,8
Transferències corrents de la UE	100	0	-97,6
Transferències de capital de la UE	40	2	-89,1
Altres transferències corrents	9	36	-
Altres transferències de capital	0	7	-8,7
Ingressos patrimonials	44	26	-12,2
Alienació d'inversions	0	0	-95,1
Ingressos no financers	23.632	10.358	0,6

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya.

L'evolució positiva del mercat immobiliari impulsa a l'alça els ingressos de l'impost sobre transmissions patrimonials, que augmenten un 18,6 %, i de l'impost d'actes jurídics documentats, que augmenten un 14,8 %. Aquestes evolucions recullen també l'impacte de la pujada de tipus d'aquests impostos.

Entre la resta dels altres impostos, cal assenyalar l'impost sobre successions i donacions que disminueix lleugerament. En canvi, els drets liquidats de l'impost sobre els habitatges buits creixen un 63,1% perquè s'ha ampliat el nombre de municipis on s'aplica l'impost. El tram autonòmic de l'impost sobre hidrocarburs creix un 4,4% i l'impost sobre determinats mitjans de transport, un 29%. L'impost sobre les estades en establiments turístics es manté estable, però cal tenir en compte que la major part dels seus ingressos anuals es concentren a la campanya turística d'estiu. L'impost sobre la provisió de continguts per part de prestadors de serveis de comunicacions electròniques creix un 25%. Per acabar, els impostos mediambientals, un cop acabats els terminis d'autoliquidació voluntària, presenten uns ingressos menors que les previsions inicials, amb imports similars als ingressats el 2017.

En conjunt, les transferències que no formen part del model de finançament presenten un descens acumulat d'un 24,7%, la major part del qual s'explica perquè la part que s'ha ingressat de les transferències per a polítiques actives d'ocupació el 2017 ha estat menor que l'any anterior, com s'ha comentat anteriorment.

La despesa s'incrementa, amb un major ritme d'execució

Les despeses no financeres del primer semestre del 2017 són de 12.170 milions d'euros, import un 9,2 % superior al del mateix període l'exercici anterior. En general, s'observa un major nivell d'execució de les operacions corrents i de capital.

El capítol de remuneracions del personal augmenta un 1,4 % per l'increment de les dotacions de personal docent i de l'ICS, i per l'abonament al personal de la Generalitat d'una part (corresponent a 63 dies) de la paga extra del 2012, que no es va abonar el seu dia.

Les despeses corrents i de serveis augmenten un 6,9% principalment per l'increment de la despesa de concerts sanitaris, que s'explica per dos motius: d'una banda, per l'augment de les tarifes i per l'augment de la compra de serveis i, d'una altra, per la major despesa comptabilitzada d'exercicis anteriors.

Les despeses per interessos del deute experimenten un fort increment perquè ha començat a tenir efecte (en termes de caixa) la finalització de la reducció del tipus d'interès al 0 % del Fons de Liquiditat Autònoma (FLA). També cal tenir en compte que, en relació amb l'any anterior, el volum de deute de la Generalitat és superior.

Les transferències corrents augmenten un 12,4 % a causa de diferents factors: una major despesa de farmàcia; les transferències als ens locals pels contractes programa de serveis socials, i les transferències als consells comarcals adreçades a transport, menjador i serveis escolars.

Per últim, les despeses de capital experimenten en el primer semestre un incrementen un 34,4%, que es deu a un augment, en les inversions reals a Infraestructures.cat, d'una banda, i en diferents transferències: foment del Contracte Global d'Explotació, Institut Català de Finances per a la concessió d'avalis, i Canal Segarra-Garrigues, entre d'altres.

Estat d'execució del pressupost de despeses del sector públic administratiu a 30 de juny 2017 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Crèdits definitius	Obligacions reconegudes (OR)	% de variació (OR 2016/2017)
Remuneracions del personal	7.532	7.530	3.753	5,3
Compra de béns corrents i serveis	7.729	7.834	3.857	6,9
Interessos	799	798	488	20,2
Transferències corrents	7.254	7.527	3.651	12,4
Fons de contingència	330	313	–	–
Inversions reals	590	615	211	28,7
Transferències de capital	502	550	209	40,7
Operacions corrents	23.644	24.002	11.750	8,5
Operacions de capital	1.092	1.164	420	34,4
Despeses no financeres	24.736	25.166	12.170	9,2

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya.

L'estat d'execució del pressupost vist en l'apartat anterior mostra les dades de drets liquidats de l'exercici segons el criteri de meritació, mentre que la recaptació tributària que es presenta a continuació fa referència als ingressos recaptats segons el criteri de caixa, que considera també els imports recaptats durant l'any que corresponen a exercicis anteriors. La diferència de criteris fa que les xifres d'ambdues fonts no coincideixin.

El creixement del mercat immobiliari continua impulsant a l'alça la recaptació de la Generalitat

Així, de gener a juny del 2017, la recaptació dels impostos de la Generalitat ha crescut un 10,8 %, increment liderat pels impostos vinculats al mercat immobiliari.

L'impost sobre transmissions patrimonials creix un 18,4 % i l'impost sobre actes jurídics documentats, un 15,3 %. D'altra banda, l'impost sobre successions i donacions presenta un creixement del 6,5 %.

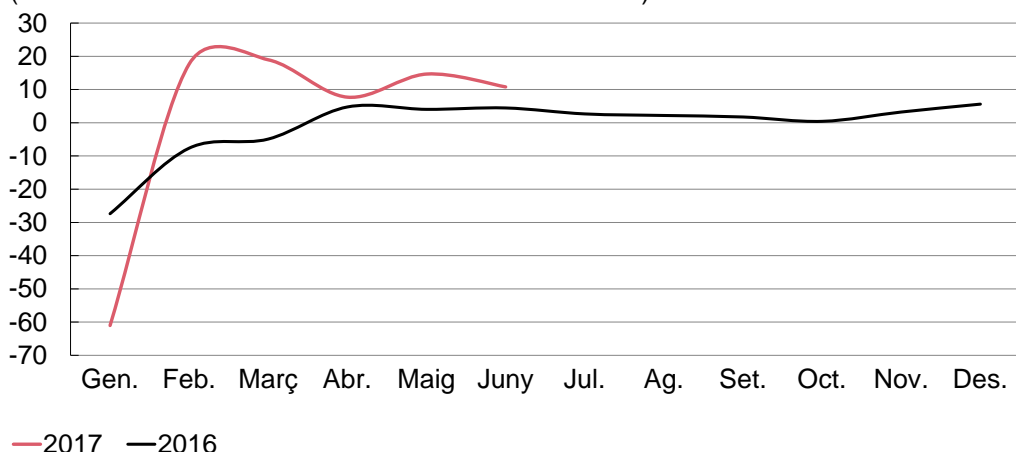
La recaptació del tram autonòmic de l'impost sobre els hidrocarburs augmenta un 6,4 % i la de l'impost sobre determinats mitjans de transport, un 26,8%. L'impost sobre els habitatges buits gairebé dobla la recaptació de l'any anterior perquè, com s'ha comentat, s'ha ampliat el nombre de municipis que l'apliquen. La recaptació de l'impost sobre les estades en establiments turístics creix un 5,4%, però la major part de la recaptació anual correspondrà a la campanya d'estiu. Per últim, la taxa sobre el joc creix un 3,9 %.

Recaptació tributària de la Generalitat (Gener- juny del 2017)

	Milions d'euros	% de variació 2016/2017
Impost sobre successions i donacions	220	6,5
Impost sobre els habitatges buits	19	63,7
Impost sobre grans establiments comercials	1	-70,6
Impost sobre el patrimoni	11	31,7
Impost sobre transmissions patrimonials	703	18,4
Impost sobre actes jurídics documentats	228	15,3
Impost sobre operacions societàries	5	-10,6
Impost sobre determinats mitjans de transport	45	26,8
Tram autonòmic de l'impost sobre hidrocarburs	105	6,4
Impost sobre estades en establiments turístics	16	5,4
Impost sobre la provisió de continguts	9	24,9
Impost sobre l'emissió de gasos i partícules a l'atmosfera produïda per la indústria	1	0,0
Impost sobre l'emissió de gasos i partícules a l'atmosfera produïda per l'aviació comercial	3	-1,2
Impost sobre els dipòsits de les entitats de crèdit	0	-97,7
Taxa sobre el joc	92	3,9
Tributs sobre el joc en línia	7	-16,8
Gravamen de protecció civil	0	-100,0
Total	1.467	10,8

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Recaptació total de la Generalitat de Catalunya (taxes de variació interanual sobre xifres acumulades)

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

La recaptació de l'Agència Estatal d'Administració Tributària a Catalunya

De gener a juny del 2017, la recaptació de l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT) a Catalunya augmenta un 5,7 %. La taxa de creixement a Catalunya de tots els impostos és superior a la de la mitjana de les comunitats autònomes, excepte en el cas de l'impost sobre societats, que té una evolució erràtica, ja que els imports dels dos anys no són comparables per efecte de canvis en la gestió, entre d'altres.

Recaptació tributària de l'AEAT a Catalunya¹ (Gener-juny del 2017)

	Milions d'euros	% de Catalunya sobre el total de les comunitats autònomes	% de variació 2016/2017	
			Catalunya	Total de les comunitats autònomes ²
IRPF	6.638	21,8	6,3	3,6
Impost sobre societats	-106	-4,2	-	-
IVA	8.168	24,1	7,0	8,2
Impostos especials	730	7,4	8,9	3,0
Impost sobre el tràfic exterior	368	39,9	8,2	4,5
Altres ingressos tributaris	705	19,8	8,0	3,0
Recaptació tributària	16.504	20,3	5,7	9,2

¹ Inclou el conjunt d'impostos cedits a les comunitats autònomes de règim comú i a les corporacions locals.

² Inclou la recaptació efectuada per les delegacions de l'AEAT, excepte l'efectuada per les diputacions forals de la Comunitat Autònoma del País Basc i de la Comunitat Foral de Navarra.

Font: Informe mensual de recaptació tributària, AEAT.

La recaptació per l'IRPF ha augmentat un 6,3 % a Catalunya i un 3,6 % en el total de comunitats autònomes, recollint el creixement de les rendes del treball per l'augment de l'ocupació. L'augment de la recaptació es veu suavitzat perquè el ritme de les devolucions de la campanya de l'IRPF 2016 s'ha accelerat, en comparació amb l'exercici anterior. La recaptació per IVA ha augmentat un 7 % a Catalunya i un 8,2 % al conjunt de comunitats, com a conseqüència de l'increment del consum, de l'augment dels preus i dels canvis normatius que redueixen els aplaçaments concedits. Al seu torn, els impostos especials creixen un 8,9 % a Catalunya i un 3 % en el total de comunitats autònomes, afectats l'increment dels preus i la pujada de tipus d'alguns impostos.

8.

Recull d'indicadors

Producte interior brut

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre		
	2014	2015	2016	4t 2016	1r 2017	2n 2017
Catalunya						
PIB	2,3	3,5	3,5	2,8	2,6	2,8 ^A
Demanda interna ¹	1,7	3,5	2,8	2,3	2,2	-
Demanda externa ¹	0,6	0,0	0,6	0,5	0,4	-
Espanya						
PIB	1,4	3,2	3,2	3,0	3,0	-
Demanda interna ¹	1,9	3,3	2,8	2,2	2,2	-
Demanda externa ¹	-0,5	-0,1	0,4	0,8	0,8	-
Zona euro						
PIB	1,2	2,0	1,8	1,8	1,9	-
Demanda interna ¹	1,3	1,8	2,1	2,5	2,7	-
Demanda externa ¹	0,0	0,2	-0,3	-0,6	-0,8	-
Internacional						
PIB de la UE-28	1,6	2,2	1,9	1,9	2,0	-
PIB dels EUA	2,4	2,6	1,6	2,0	2,1	-
PIB del Japó	0,3	1,1	1,0	1,7	1,6	-

Comerç exterior

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	2n 2016	3r 2016	4t 2016	Març 2017	Abr. 2017	Maig 2017
Catalunya									
Exportació de béns	2,3	6,0	2,0	2,4	1,8	13,5	17,0	-2,8	15,0
Importació de béns	7,4	5,9	2,4	-1,6	3,4	13,5	18,2	-5,1	15,6
Espanya									
Exportació de béns	2,0	4,3	1,7	-1,1	3,2	14,1	16,9	-2,0	15,2
Importació de béns	5,2	3,7	-0,4	-3,7	3,0	16,5	19,1	0,5	16,7

^A Dada avançada.

¹ Contribució al creixement.

Font: Idescat; Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda; Eurostat; INE; BEA; ESRI; i Agència Estatal d'Administració Tributària.

Activitat i demanda

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	4t 2016	1r 2017	2n 2017	Abr. 2017	Maig 2017	Juny 2017
Catalunya									
Índex de producció industrial ¹	1,5	2,4	3,6	4,3	1,1	-	0,0	3,2	-
Consum de ciment	-8,2	5,9	5,1	10,1	23,3	-	-4,4	16,4	-
Xifra negoci activitats de serveis	3,0	6,1	3,2	3,1	6,2	-	1,8	10,3	-
Vendes de comerç al detall ²	2,1	3,2	2,9	1,3	-1,4	0,1	-3,1	2,6	0,8
Importacions de béns de capital	11,2	15,5	4,9	7,8	21,7	-	3,9	-	-
Espanya									
Índex de producció industrial ¹	1,5	3,3	1,6	1,8	1,8	-	0,2	3,1	-
Consum de ciment	0,8	6,1	-4,4	-3,5	14,1	-	-2,3	15,3	-
Xifra negoci activitats de serveis	2,7	4,8	4,2	4,5	7,7	-	3,6	8,5	-
Vendes de comerç al detall ²	0,8	3,0	3,7	2,0	4,8	1,8	-1,0	3,9	2,7
Importacions de béns de capital	14,6	21,2	6,8	5,3	15,8	-	2,0	-	-

Mercat de treball

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	4t 2016	1r 2017	2n 2017	Abr. 2017	Maig 2017	Juny 2017
Catalunya									
Població activa	-1,5	-0,6	-0,1	-0,2	-0,3	-0,4	-	-	-
Població ocupada	2,1	1,5	3,4	3,2	2,3	2,8	-	-	-
Població en atur	-13,4	-9,1	-15,6	-16,5	-12,6	-17,6	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	62,9	64,2	66,4	66,8	66,6	67,9	-	-	-
Taxa d'atur*	20,3	18,6	15,7	14,8	15,3	13,2	-	-	-
Afiliació a la Seguretat Social	1,7	3,5	3,7	3,8	3,8	4,0	4,1	3,9	3,9
Atur registrat	-6,9	-10,0	-11,9	-11,9	-11,5	-12,8	-12,4	-12,9	-13,0
Espanya									
Població activa	-1,0	-0,1	-0,4	-0,6	-0,6	-0,7	-	-	-
Població ocupada	1,2	3,0	2,7	2,3	2,3	2,8	-	-	-
Població en atur	-7,3	-9,9	-11,4	-11,3	-11,2	-14,4	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	56,8	58,7	60,5	61,1	60,8	62,0	-	-	-
Taxa d'atur*	24,4	22,1	19,6	18,6	18,8	17,2	-	-	-
Afiliació a la Seguretat Social	1,6	3,2	2,9	3,0	3,2	3,7	3,7	3,8	3,6
Atur registrat	-5,6	-7,5	-8,6	-9,4	-9,6	-10,9	-10,9	-11,1	-10,7
Zona euro									
Ocupació	1,0	1,0	1,7	1,6	1,2	-	-	-	-
Taxa d'ocupació (15-64 anys)*	63,9	64,5	65,5	65,8	66,0	-	-	-	-
Taxa d'atur*	11,6	10,9	10,0	9,7	9,5	-	-	-	-

1 Sèrie original corregida d'efectes de calendari.

2 En valors constants. Exclou estacions de servei.

Font: INE, Idescat; Agència Estatal d'Administració Tributària; Departament de Treball, Afers Socials i Famílies; Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social; Eurostat i Banc d'Espanya.

Preus i salaris

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	4t 2016	1r 2017	2n 2017	Abr. 2017	Maig 2017	Juny 2017
Catalunya									
Índex de preus de consum	0,1	-0,2	0,1	1,3	2,9	2,2	2,8	2,1	1,7
Inflació subjacent	0,4	0,9	1,1	1,2	1,2	1,4	1,5	1,3	1,5
Índex de preus industrials	-1,6	-2,7	-3,6	0,7	6,5	5,2	6,1	5,8	3,9
Salaris pactats en convenis ¹	0,64	0,79	1,17	1,16	1,36	1,31	1,36	1,36	1,31
Cost laboral total ²	-1,7	0,7	0,1	0,7	-1,2	-	-	-	-
Espanya									
Índex de preus de consum	-0,2	-0,5	-0,2	1,0	2,7	2,0	2,6	1,9	1,5
Inflació subjacent	0,0	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,0	1,2
Índex de preus harmonitzat	-0,2	-0,6	-0,3	-0,3	0,8	2,7	2,6	2,0	1,6
Índex de preus industrials	-1,3	-2,1	-3,1	1,2	6,9	4,8	6,0	5,3	3,9
Salaris pactats en convenis ¹	0,50	0,71	1,03	1,06	1,26	1,30	1,27	1,27	1,30
Cost laboral total ²	-0,3	0,6	-0,4	-0,8	0,0	-	-	-	-
Zona euro									
Índex de preus harmonitzat	0,4	0,0	0,2	0,7	1,8	1,5	1,9	1,4	1,3
Inflació subjacent	0,9	0,8	0,9	0,8	0,8	1,2	1,2	1,0	1,2
Índex de preus industrials	-1,5	-2,7	-2,3	0,3	4,0	-	4,3	3,3	-

Altres

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	4t 2016	1r 2017	2n 2017	Abr. 2017	Maig 2017	Juny 2017
Valor del tipus de canvi (\$/euro)*	1,329	1,110	1,107	1,079	1,065	1,100	1,072	1,106	1,123
Preu del petroli (\$/barril)	-9,3	-47,5	-16,9	12,4	58,5	9,0	6,4	-4,0	8,4
Cotització borsària IBEX-35	3,7	7,2	-2,0	12,9	20,4	22,3	18,7	20,4	27,9

Font: INE; Idescat; Departament de Treball, Afers Socials i Famílies; Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social; Eurostat i Banc d'Espanya.

Requadre: Política i economia el 2016

Xavier Cuadras Morató
Universitat Pompeu Fabra

“Per esdevenir rellevants, els economistes necessiten tenir en compte la política” (The Economist, 12 de gener de 2017)

Aquest últim any hem estat testimonis d'alguns esdeveniments polítics de primera magnitud a Europa i als Estats Units. El resultat del referèndum del Brexit al Regne Unit (juny de 2016) i l'elecció de Donald Trump com a president dels Estats Units (novembre de 2016) en són segurament els més cridaners, però també hi ha el creixement electoral de partits d'extrema dreta radical a països que tradicionalment han format part del nucli dur de la Unió Europea, com ara França, Holanda i Alemanya. Malgrat l'heterogeneïtat que caracteritza totes aquestes plataformes polítiques (sovint qualificades de “populistes”), alguns observadors han interpretat el seu creixement com una reacció dels votants contra la globalització econòmica i algunes de les seves conseqüències. Alguns resultats recents de les investigacions dels economistes sobre la globalització i els seus efectes poden ajudar-nos a valorar la solidesa d'aquesta interpretació.

Tradicionalment els economistes han argumentat que el comerç que es deriva de la globalització creixent és una font de benestar per a tots els països que hi participen (un “win-win”). Aquests beneficis es tradueixen en nivells més alts d'especialització i de productivitat de l'economia, preus més baixos i una diversitat més elevada de béns i serveis disponibles per als consumidors. És evident també que els beneficis potencials de la globalització no es distribueixen de manera igual entre la població i que, de fet, la destrucció de llocs de treball en alguns sectors industrials causada pel creixement de les importacions implica costos elevats per a alguns col·lectius. Ara bé, el consens entre els economistes era que aquests costos de transició eren relativament petits i de curta durada, i que els guanys del procés eren prou elevats com per compensar-los sobradament.

No obstant això, cal revisar aquesta interpretació, si més no de forma parcial, a la llum d'alguns resultats recents de la investigació en economia. L'aparició de la Xina en el panorama econòmic internacional i la seva entrada a l'OMC l'any 2001 li van permetre

l'accés als mercats dels països més industrialitzats, un fet que va suposar un autèntic terratrèmol econòmic per a alguns segments dels seus sistemes productius. Alguns treballs acadèmics han avaluat com les economies locals més afectades pel creixement de la competència de les importacions xineses n'han patit les conseqüències negatives, més enllà del que es podria considerar un període merament transitori. Aquesta línia de treball, l'han liderada els professors D. Autor, D. Dorn i G. Hanson (ADH) per al cas dels Estats Units, però també en tenim aplicacions per a alguns països europeus. La conclusió general que es pot extreure d'aquests treballs és que la magnitud del xoc provocat per l'entrada de les importacions xineses (i d'altres països amb costos laborals baixos) ha causat períodes de transició llargs durant els quals algunes comunitats han patit pèrdues molt notables de benestar, amb les conseqüències polítiques que això també comporta.

Les investigacions d'ADH (amb diferents coautors) i altres economistes per al cas dels Estats Units demostren que les localitats més afectades per l'impacte de les importacions procedents de la Xina experimenten reduccions de l'ocupació (pels dos canals de reducció de la població activa i augment de la desocupació) i de les rendes salarials, la qual cosa es pot associar a una incertesa i una inseguretat econòmica dels treballadors més elevades. Aquests fenòmens afecten de manera desproporcionada els treballadors industrials amb nivells educatius més baixos i constitueixen una de les causes de la creixent desigualtat de la distribució de la renda. Les conseqüències socials d'aquests desenvolupaments, també estudiats per ADH, es tradueixen en disminucions del nombre de matrimonis i de la taxa de fertilitat de les famílies i, fins i tot, en nivells de salut més baixos i taxes de mortalitat més altes. En definitiva, un panorama de declivi econòmic seriós en algunes zones del país on s'ha deixat sentir amb més força l'impacte de la globalització econòmica, especialment tenint en compte el fet que els Estats Units són un país amb un sistema de protecció social relativament reduït.

Malgrat que el consens entre els economistes continua sent que els efectes nets de la globalització econòmica als països industrialitzats són clarament positius, la magnitud relativa dels efectes negatius i, sobretot, la durada i concentració d'aquests efectes en algunes comunitats molt determinades, fan que les seves conseqüències polítiques i electorals siguin potencialment importants. Els estudis als Estats Units demostren que l'impacte més rellevant de les importacions xineses en un territori està associat a nivells més alts de polarització política i a l'existència d'un biaix proteccionista per part dels legisladors que hi són elegits. Pel que fa a la darrera elecció presidencial, Autor i altres (2017) demostren que la competència creixent de les importacions va contribuir de manera robusta a

l'increment de vots del candidat republicà. Pel que fa al Regne Unit, Colantone i Stanig (2016) mostren que el suport a la sortida de la Unió Europea (UE) en el cas del referèndum del Brexit va ser sistemàticament més elevat a les regions més afectades per la competència de les importacions de països com la Xina. Curiosament, malgrat que en la campanya pel Brexit la discussió sobre la immigració va tenir un protagonisme clar, l'estudi demostra que el suport a la sortida de la UE no està relacionat amb el nombre d'immigrants que hi ha a cada localitat. Seguint una metodologia molt similar, altres estudis corroboren que el suport a les opcions polítiques d'extrema dreta és més alt als territoris que pateixen la competència de les importacions de països emergents; aquest fet s'ha constatat a Alemanya (Dippel i altres, 2015), França (Malgouyres, 2017) i un conjunt de 17 països europeus (Colantone i Stanig, 2017).

Cal recordar, però, que encara que la globalització ha contribuït a la destrucció de molts llocs de treball en alguns sectors industrials, en cap cas ha estat la responsable principal d'aquest fenomen. En aquest sentit, tot i que és molt improbable que provoqui grans proclames a favor de la construcció de murs o d'altres tipus de barreres, l'automatització dels llocs de treball gràcies als ordinadors i als robots ha tingut amb tota seguretat un impacte molt més elevat en el deteriorament relatiu de les condicions econòmiques dels treballadors dels sectors menys competitius. De fet, és ben plausible que alguns llocs de treball que han desaparegut per culpa de la competència de les importacions haguessin acabat substituïts per màquines en comptes de treballadors xinesos. De l'examen del que ha passat els darrers vint-i-cinc anys al mercat de treball dels països de l'OCDE, en sobresurt un fet: el percentatge de llocs de treball corresponents a qualificacions i sous intermedis (administratius i treballadors de la manufactura, per exemple) ha disminuït considerablement, mentre que el corresponent als de qualificacions i sous elevats (enginyers i metges) o baixos (cuidadors de persones i personal de neteja) ha augmentat en la mateixa proporció. És el que alguns han anomenat polarització ocupacional: la distribució de llocs de treballs es concentra en els dos extrems de l'escala de salaris, mentre que progressivament van desapareixent els llocs de treball a les zones intermèdies. Des d'aquest punt de vista, sembla com si la globalització i, sobretot, la immigració, s'haguessin convertit en una mena de boc expiatori d'un problema (la degradació de les condicions de treball d'una bona part de la població) que té causes estructurals molt més profundes i difícils d'abordar. La temptació a les nostres societats és, com en altres moments de la història, acceptar solucions simples (i falses) a problemes que en realitat són molt més complexos.

En definitiva, després dels successos de l'any 2016, sembla clar que ignorar que el procés de globalització econòmica genera guanyadors i perdedors pot acabar sembrant les llavors de la seva destrucció, quan els descontents dels processos d'internacionalització esdevenen prou forts en termes electorals. Això ja ha estat així en el passat, com bé ens demostra la Història econòmica. No obstant això, també sabem que és molt poc probable que les solucions que proposen els advocats de l'antiglobalització ajudin a resoldre els problemes que pretenen abordar. En altres paraules, en la mesura que les restriccions al comerç fessin que les companyies industrials tornessin a tenir incentius suficients per produir als Estats Units, podríem imaginar fàbriques repletes de robots i uns quants enginyers que s'encarregarien d'operar-los. No és gens clar, tanmateix, que això fos de gran ajuda per als col·lectius més afectats per la competència de les importacions. En comptes d'intentar revertir la tendència de la globalització i el progrés tecnològic, un enfocament molt més constructiu consistiria en l'adopció de mesures de política econòmica que permetessin reduir les pèrdues d'aquells que han vist com el seu nivell de vida s'ha reduït per culpa d'aquests processos. Caldria, d'una banda, un sistema de protecció social que permeti una assegurança contra el risc de pèrdua del lloc de treball i que faciliti la transició cap a d'altres sectors; d'altra banda, polítiques actives que permetin la reincorporació dels treballadors al mercat de treball en les millors condicions possibles. Òbviament aquests dos tipus de mesures exigeixen una intervenció decidida del govern en la vida econòmica. Potser per això, el Regne Unit i els Estats Units, països de cultura de govern més liberal, són els que fins ara han experimentat les conseqüències més espectaculars de la reacció antiglobalització.

Referències

Autor, D., D. Dorn, G. Hanson i K. Majlesi (2017) "A Note on the Effect of Rising Trade Exposure on the 2016 Presidential Election".

Disponible a <https://economics.mit.edu/faculty/dautor/working>

Colantone, I. i P. Stanig (2016) "Global Competition and Brexit" *BAFFI CAREFIN Centre Research Paper Series*, 2016-44.

Colantone, I. i P. Stanig (2017) "The Trade Origins of Economic Nationalism: Import Competition and Voting Behaviour in Western Europe" *BAFFI CAREFIN Centre Research Paper Series*, 2017-49.

Dippel, C., R. Gold i S. Hebllich (2015) "Globalization and its (Dis-) Content: Trade Shocks and Voting Behavior" *NBER Working Paper*, 21812.

Malgouyres, C. (2017) “Trade Shocks and Far-Righth Voting: Evidence from French Presidential Elections” *EUI Working Paper RSCAS* 2017/21.